

ՐԱՅԵՐԻՄԱ

THE RAHNUMA

Telephone: Ashland 1461

A WEEKLY PAPER

Annual Subscription \$5.00

Published by H. K. Krikorian, 207 Lexington Ave., New York, N. Y.

Entered as second-class matter August 15, 1924, at the Post Office at New York, N. Y. under the Act of March 3, 1879

Vol. VIII, No. 34, August 21, 1926

Ճիւղ 8, Նօ. 34, Օգոստոս 21, 1926

ՊԷՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ՊԵՇԱՐԷԹ ԻՇԻՆՏԷ ՄԻՐՇԻՏԼԷՐ

Նիչէ Հայ Աւետարանական քրիստէլերիմիդ մուհաճէրէթտէ պուլունտուգլարը տար ահվալ արասընտա մէյուս վէ մէֆթուր օլմագ թէճըրի-պէսինտէ տիրլէր: Բէնտիրլէր փէք միւհթաճ վէ ֆաղիր հալտա օլմագլա պէրապէր խարիճտէն քէնտիրլէրէ կէլէն մուսվէնէթ խուսուսուհտա տա փէք միւթէնմին տէյիլ տիրլէր: Ամէրիգան Պորտ իանէյի էքսիրթմէքտէ օլտուղը կիպի, պիր տէ պէլքի պիր ազտան պիւթիւն իանէ քէ-սիրիր սէօղլէրի վար տըր: Պու ահվալ արա-սընտա մէյուսիյէթ հիսս էթմէլէրի զարիպ տէ-յիլ տիր:

Լաքին մէսէլէնին պիր տէ փարլագ վէ իւ-միտլի թարաֆը վար տըր: Հայ Աւետարանա-կանլարտան էփէյի պիր միգտար նուֆուս պու կիւն Ամէրիգատա պուլունտուգլար, վէ անլէր պու նիսպէթէն միւսաիտ ահվալ արասընտա մուհաճէրէթտէ օլան պիրատէրլէրինի ունութ-մամըլլար տըր: Պուրտաքի քրիստէլէր, փէրա-քէնտէ տաղըլմըլ օլան քրիստէ վէ ճէմաթլարա մուսվէնէթ էթմէք իւզրէ անլէրի զիքը էտիպ՝ եօլլար տիւշիւնիւյօրլար, վէ Ամէրիգան Պորտ իլէ պու մուհիմ մէսէլէյի միւզաքէրէ էթմէք-տէ տիրլէր:

Պու եաղընլարտա Պորտըն պաղը մէսուլ մէ մուրլարը իլէ օլան միւլագաթըմըղտա պամէ-սէրրէթ անլարըղ քի անլէր տախի պու խու-սուստա պիգալտ տէյիլ տիրլէր: Անլէր տախի պու ճէմաթլար իլէ իշթիրաքը ը հիսստէ պու-

լունուպ անլէրէ էն միւհսսիր պիր թարիգտէ մուսվէնէթ էտէպիւմէնին եօլլարընը տիւշիւ-նիւյօրլար:

Պու կիւնլէրտէ պու իքի հէյէթլէր պու մէ-սէլէյի արալարընտա միւզաքէրէ էթմէքտէ տիրլէր: Պու միւզաքէրէնին նէթիճէսինի շիմ-տիտէն քէստիրմէք միւհքին տէյիլ իսէ տէ, հէր թարաֆտա հիւսն ի նիյէթ կէօրիւմէսի էյի վէ իւմիտլի պիր ալամէթ սալըլապիլիր:

Մուհաճէրէթտէ պուլունտան քրիստէլերիմի-զին տախի պու ճիհէթտէ ույանըղ վէ ֆալալ պու լունմալարը տիրկէր ճէսարէթպախշ պիր ալա-մէթ տիր: Սիւրիա Միւթիւնը պիր տախիլի թէպշիր ի պէշարէթ հէյէթի թէշքիլ էթմիշ օ-լուպ պիրիպիրլէրինէ մուսվէնէթէ սայ էտէ-ճէքլէր տիր:

Կէրէք Հայ Աւետ. քրիստէլերին հայաթընճա կէրէքտէ շու պիւհրանլը գէմանլարտա պիւթիւն միլլէթիմիզին հայաթընճա թէպշիր ի պէշա-րէթ իշի, եանի յարանուանական փրօփական-տա տէյիլ, իլլա սաֆի Աւետարանըն, սաֆի թէպշիրի իշի ֆէվգէլատէ էհէմմիյէթի հաիզ պիր վաղիֆէ օլտուղու իշիւն, միլլէթիմիզին միւսթաղպէլի վէ սաատէթ ի հալի իշիւն տիւ-շիւնէն հէր պիր ֆէրտ պու պապտա օլան խայր լը թէշէպպիւսլէրի մէրագլէ թաղըլ էտէճէքլէր տիր: Վէ պէօյլէլէրին պու իշին մուվաֆֆագ օ-լապիւմէսի իշիւն Հասսաթըն Սահիպինէ տուա էթմէսի վէ էլինտէն կէլէն հէր խըտմէթ վէ մու-սվէնէթի իֆա էթմէսի վաճիպ տիր:

Պու միւնասպէթլէ շու իքի սընֆ քիմսէլէ-րին նազարը տիրգաթընը պու մէսէլէյէ տա-վէթ էթմէք իսթէր իզ:

Ա. Միւթեալլեմ կեցնէրիմիզին:

Պու կիւն պու իշ կէնճ միւրչիտլէրէ վէ բէհ պէրլէրէ միւրթաճ տըր, վէ պուկար միւրթեալլեմ կէնճլէրիմիզ արասընտան զուհուր էտէճէք տիր:

Լաքին սագընալլեմ. — Եվվէլա, կէշմիշ զէմանլարտա գուլլանըմըլ պագը էսքի ուսուլլա՝ ըր գուլլանմատըգճա պու իշ մուվաֆֆադ օլմադ տէյու օլ եօլլարտա խարար էթմէյէլիմ: Բուհանի հայաթը տար պիր նօգթա ի նազարտան կէօրէն պագը պիրատէլէրիմիզ թէպչիր ի պէշարէթ իշինի իլա էսքի թարիգտէ իլէրի սիրմէք լազըմ տըր տէյու պաշաթ թարիգտէ իշէյէնլէրի թագպիհ վէ հիւքմ էտէլէք քիլիսէլէրտէ ֆըրգալար մէյտանա կէթիրըյօրլար:

Պու մէսլէք Մէլէքիւթ Ուլլահըն իշինի գուվ վէթլէնտիրմէզ, անճագ տարալտըր վէ զարիֆլէնտիրի: Ճիսմանի հայաթըմըլ, իւնսի հայաթըմըլ, ազլի հայաթըմըլ վէ հայաթըն սաիր նիշէ տաիրէլէրինի թէրֆի էթմէք իշին տաիրա եէնի ուսուլլարա, եէնի մէպտէլէրէ միւրաճաթ էտէր իքէն, բուհանի հայաթըմըլ զըն նէմա պուլմասը իշին անա կէնիշ մէյտան վէրմէքտէն սագընմայալլեմ:

Էկէր միլի հայաթըմըլ ճէր պիր տաիրէսինէ Աւետարանըն գուվվէթինի եէթիշտիրմէք իսթէյօր իսէք վաըզլարըմըլ վէ ճէր տաիրէտէ միւրչիտլէրիմիզ եէնի մուհիթլէրէ վազըֆ օլարադ եէնի ֆիքըլէրէ վէ եէնի մէսլէքլէրէ միւսաիրտ պուլուլմալը տըրլար: Տար ֆիքըլէր վէ միւթէասսըպ մէսլէքլէրէ արզու օլուհան նէթիճէ հասըլ օլմադ:

Սագընաճաղըմըլ տիկէր պիր միհէթ շուտըր. — Միւրչիտլէրիմիզ պիզիմ միլի իհթիյաճըմըլ վէ ահվալ ը բուհիյէմիզի հիսապա ալմայարադ, պու տիյարըն վէ ասըն եէնիլիք ազընթըսընտան սիրիւքլէնմէլի տէյիլ տիրլէր: Պու տիյարտա նիշէ վաըզլարըն էֆքեարը Մօտընիզմ մէսլէլէլէրիյէ օ գատար տօլմուշ տըր քի, օլ միւհատէլէ մէսլէլէլէրինի միւպէրլէրինէ կէթիրըյօրլար: Եսիստ իւնսի պագը ահվալ իլէ էհալի օ գատար մէշղուլ տըր քի օլ էհալիյի քիլիսէյէ կէթիրէպիլմէք իշին անլէրին օլ ահվալըն քիլիսէյէ կէթիրըյօրլար վէ քիլիսէյի անճագ իւնսի պիր թէշքիլաթ հէյէթինէ գօյօրլար: Պիզիմ միլի իհթիյաճըմըլ պու շէյլէրէ տէյիլ տիր: Պու եէնի մուհիթլէ խասիմ

տոսըն հիւթիյէթինի էօյրէնմէյէ միւհթաճ ըզ: Օ եէնի մօտալարա գօյաճագ տէյիլ իզ:

Միւրչիտլէրիմիզ եէնի ֆիքըլէրէ, եէնի մուհիթլէ, եէնի մէսլէքլէրէ վազըֆ օլմադլէ պէրապէր, ինճիլին էսասի մէպտէլէրինէ վէ բուհանի հայաթըն խալիս սուրէթինէ վազըֆ օլմալը տըրլար, վէ բուհանի հայաթըն մէրքէգի օլան Գրիստոսըն բուհուլլա իհեա օլուհմուշ վէ իհհամ գապուլ էթմիշ պիր գուվվէթ իլէ իշլէմէլի տիրլէր:

Գիլիսէլէրիմիզ վէ միլլէթիմիզ իշին թէպչիր ի պէշարէթ նէ պիր ազաիրտ մէսլէլէսի, նէ պիր սիյասի հայաթ մէսլէլէյի, նէ տէ սատէ պիր հիսսիյաթ իշի տիր. անճագ հայաթ վէ բուհանի հայաթ մէսլէլէսի տիր: Վասի, ճէր թարաֆլը օլան պիր բուհանի հայաթ մէսլէլէսի տիր:

Վէ էյէր թէպչիր ի պէշարէթ իշին պուլ բուհտա վէ պու մէսլէքտէ օլան քիմսլէլէր էլէ ալըր իսէ, օլ զէման անըն մուվաֆֆադիյէթինէ էմին օլապիլիլիզ:

Յ. Գ. Գ.

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

ԵՆՆԻ ԻՏԵԱԼԸՄԸՉ

Մէճպուրիյէթ ալթընտա ըմ: էյէր պէշարէթ թէպչիր էթմէքսէմ վա՛յ պանա: 1 Կորն, 9:16:

Իշթէ անը իւմմէլէլէրէ շահէտ նասպ էյլէտիմ: Ես. 55: 4:

Էն պէօյիւք ֆիլթիւհաթլար՝ էն պէօյիւք կիւճիւքլէր իշինտէն սուտուր էթմիշ տիր: Էն պէօյիւք քէշֆլէր՝ էն պէօյիւք ֆէտաքեարլըգլար իլէ օլմուշ տըր: Նամ գազանան էն պէօյիւք գաթլար՝ էն միւսաատէսիզ հալ ու քէյֆիյէթլէր թաճթընտա միւշքիլաթա կէօյիւս կէրէն քիմսլէլէր օլմուշ տըր: Պիր պէօյիւք մազսէտ իլէ թուլթուշմուշլար, պիր եիւքսէք իտէալ իլէ ալէվիլիզ օլմուշլար, վէ անըն գուվվէթի իլէ հայաթտա իլէրի կիթմիշ տիրլէր: Ֆէրտլէրին վէ գազլարըն էօմրիւնտէ պու՝ սահիհ տիր:

Իշթէ Պօղոս: Հալ ու քէյֆիյէթլէրի էն միւսաատէսիզ: Հէր բիզկեար քէնտինէ մուխալիֆ: Մէրվէթտէն, գուվվէթտէն վէ նուֆուլտան մահրում: Միլլէթինտէն մուհազգար:

տիւնեատան մէրտուտ: Եինէ տէ Ագ Տէնիզ սա-
հիլէրինտէն Սպանիայա դատար ուզանան պիր
գոճաման իմփէրաթօրլուգտա ախլագի պիր թէ
ճէտտիւտ, բուհանի պիր ինգիլապ մէյտանա
կէթիրմէք իսթէյօր: Իմքեանսըզըն իմքեանսըզը
օլան պիր դայէ թագիպ էթմէքտէ: Վէ աճաիպ
օլան շէյ պու տըր քի Պօղոս՝ պու ինգիլապը
մէյտանա կէթիրտի: Բօմա իմփէրաթօրլուգընը
մայալատը: Քրիսթիանլըզըն պէօյիւք Ֆիւթիւ-
հաթը իշիւն գափուլարը հազըրլատը:

Պագ շու քիւշիւք միլլէթէ: Իսրայէլ՝ գօմ-
շուլարընտան րէտտ օլունմուշ, մէմլէքէթին-
տէն թարտ օլունմուշ, էսարէթ զէնճիրլէրի ի-
շինտէ ահ ու Ֆիղան էթմէքտէ: Ինսանճա՝ պու
գալմ իշիւն արթըգ իւմիտ եօգ իտի: Ֆագաթ
Իսրայէլ՝ պէօյիւք պիր տալէթ իշիւն ույանտը:
Իւմմէթլէրէ շահիտ նասպ էտիմիշ իտի: Եէ-
հովալը պիրմէյէն գալմլարա Անըն շահիտի օ-
լաճագ իտի: Պու երեքտէք իտէալ՝ Իսրայէլի
ույանտըրտը, գուվվէթլէնտիթտի վէ էն միւշ-
քիւ հալ ու քէյֆիյէթլէր իշինտէ անը թէքըրար
իհեա էյլէտի:

Միլլէթճէ, գալմճա, քիլիսալարճա՝ էն
զէյր ի միւսաիտ ահվալ իշինտէ պուլունույօ-
րըզ: Էսարէթտէ իզ, վէ իւմիտ շէօլլէրի կէօ-
րինմէյօր: Գարանլըգտա ըզ, վէ եօլ կէօսթէ-
րէնիմիզ եօգ տըր: Տիւնեատա հէր եէրտէ իս-
միմիզ՝ Փուգարալըզ վէ փէրիշանլըզ իլէ միւ-
թէրատըֆ օլտու: Զօգլար պիրզտէն օսանտը:
Հաթթա գանտաշըմըզ օլան նիշէլէր պիլէ՝ պիզ
տէն սարֆը նազար էթմէք իսթէյօրլար: Պաշ-
գալարա պիր նէվ պար օլտուգ: Հէր քէս պիզ-
տէն գուրթուլմագ իսթէյօր: Նէ՝ եափմալը ըզ:

Պիզէ կէլիւր քի պու գէմանտա պիզէ էն լա-
զըմ օլան շէյ՝ եէնի պիր իտէալ, եէնի պիր գա-
նըշ, եէնի պիր գիտապիցուլիւն տըր: Էրմէնի՝
տիւնեայա նուր, էթրաֆընտաքիլէրէ հայաթ,
Քրիստոսըն շահիտլէրի օլապիլիւր: Աւետարա-
նական քիլիսէ, Աւետարանչական օլապիլիւր:
Ինճիլի պու անէ գատար շարգտա մուհաֆազա
էթտիք, Փագաթ զիյատէ օլարագ՝ Ինճիլի՝
Շարգտաքի միլլէթլէրէ վէրէպիլիւրիզ: Թաի-
ֆէլէրէ գարըն Քիլիսայը միւտաֆաա էթտիք,
Փագաթ հէմ տաիի՝ թաիֆէլէրէ նուր օլապի-
լիւրիզ: Քիւշիւք իզ, մուհազգար ըզ, տարպ օ-
լունմուշ ըզ, Փագաթ իտէալըմըզ վէ իմանըմըզ
պէօյիւք օլապիլիւր: Ծիսմանի վասիթա վէ գուվ
վէթ մէնպալարընտան մահրում ըզ, Փագաթ

բուհանի հայաթ վէ գուվվէթճէ զէնկին օլապի-
լիւրիզ: «Պէշարէթի թէպշիր էթմէգսէմ, վայ
պանա» տէտի րէսուլ, վէ իլէրի երւրիւտիւ: Պիզ
տէ իլէրի երւրիւյէպիլիւրլ:

Շարգըն շուհանի իհեաաը իշիւն էհէմմիյէ
թիմիզի տիւնեայա թանըթմալը ըզ: Տիւնեա
պիզէ՝ «Օլալար եա օլմասալար Փարգ էթմէզ,
պէլքի տէ օլմասալար տահա էյի» տէմէքտէն ի-
սէ, բուհանի վէ ախլագի թէճէտտիւտ իշինտէ
պիզիմ մուհիմ պէր ամիլ, պէօյիւք պիր գուվ
վէթ, մուհիմ պիր ինսիւր օլապիլիւր իտիլի-
միզի կէօրմէլի տիրլէր: Պունը տիւնեայա անլաթ
մալը ըզ: Միլլէթճէ էն գաիֆ նօգթամըզ պու
տըր: Հէր քէս պիզէ՝ զանն էտէրսին երգըմագ
իւզրէ օլան պիր տիւլար տէյու պագըյօր, վէ
պիզի հալիմիզ իւզրէ տուրտուրմագ իշիւն տա-
յագ վէրմէյէ շալըշըյօրլար: Կէրէք էվրօֆա վէ
Ամէրիգալըլարըն պիզիմ հագըմըգտա եազտըզ
լարը շէյլէր, վէ Կէրէք պիզիմ քէնտիմիզ հագըզ
մըզտա եազըպ սէօյլէտիլիմիզ շէյլէր, հէր թա-
րաֆա պու թէէսիւրի վէրմիշ տիր: Պու՝ չօգ ա-
ճընաճագ պիր հալ տըր: Պունտան գուրթուլա-
պիլիւրիզ: Սիյասի վէ իզթիսատի հալիմիզ տիւ
զէլմէլսէ պիլէ՝ պու աճըիյէթ տուլլըուսընտան
գուրթուլմալը ըզ:

Իլք իշիմիզ՝ պիզ պիզի «ատէմ իզ» տէյու
հիսս էթմէք տիր: Էվվէթ, Քրիստոսըն էլլիլէ-
րի իզ: Յիսուսըն շակիրտլէրի իզ: Շարգտա
մէվճուտ օլմուշըզ, վէ Ալլահըն պիզիմ իշիւն
պէօյիւք պիր մագսէտի վար տըր: Կէշմիշիմիզ
տէն իսէ իլէրիտէ եափաճագ պէօյիւք խըտմէ-
թիմիզ գար տըր: Միլլէթլէրէ նումունէ օլա-
ճաղըզ: Շարգըն միւհթաճ օլտըզը էն պէօյիւք
ինգիլապը, ախլագի վէ բուհանի ինգիլապը պիզ
եափաճաղըզ: Պունուն իշիւն չաղըրըմըզ ըզ,
պունուն իշիւն եաշայաճաղըզ, պունըն իշիւն
ֆէտա ը նէֆա էտէճէյիզ:

Էն պէօյիւք ֆէլաքէթլէր՝ էն պէօյիւք պէ-
րէքէթ մէնպալարը օլապիլիւրլէր: Նէ՝ օլալտը,
միլլէթճէ պօշ խիւեալար թագիպ էտէրէք,
պիրի պիրիմիզ իլէ շէքիշմէքտէն իսէ գուվվէ-
թիմիզի պիրլէշտիրէրէք, տօղրու նիշանկեահ-
լարա մէրքէզլէնտրմէյի էօյրէնէ իտիք: Նէ՝ օ-
լալտը, Ինճիլի քիլիսալարըն աղալարը հալին-
տէ, շու եա պու թալիմ հագընտա միւճատէլէ
էտէճէք եէրինէ, Մէլէքիւթ Ուլլահը թէպշիր
էթմէք բուհըյա ալէվրիզ օլա իտիք: Օ զէման
միլլի հայաթըմըգտա եէնի պիր սահիֆէ պաշ-

լար, Ինճիլի Բիլիսալարըմըդտա եէնի պիր գուվվէթ նիւմայան օլուր իտի: Ձէմին՝ զէնկին վէ գուվվէթ իւլէրին տէյիլ, Ալլահըն էվլատլարընըն տըր: «Նէ միւսարէք տիր հալիմլէր, զիրա անլէր զէմինի միրաս ալաճագլար»: Գրիս-

«Պանա գալըրսա պիր եըլտըզ օլմագլըղը՝ զէման գուվվէթ պուլաճագլըզ: «Գուտրէթ վէ գուվվէթլէ տէյիլ, անճագ պէնիմ րուհըմլա տէյու Բապպ իւլ ճիւնիւտ պուլուրուր»: Իսրայէլին թարիխինտէ էն պիւհրանլը պիր զէմանտա սէօյլէնէն պու սէօզ՝ պիղիմ իչիւն տէ սահիհ օլապիլիր: Ույանալըմ, տալէթիմիզէ մութթալի օլալըմ: Իտէալըմըզ գալըրայալըմ: Պիղ տախի միւշքիլ հալ ու զէյֆիէթլէր իլէ օղրաչարագ, եէնի պիր էրմէնի գալմը, մէյտանա կէթիւրէլիմ: Էն աքսի ըրեզկեարլարա գարըզ կէօյիւս վէրէրէք եէնի պիր շարգ, Գրիստոսըն գանըլա պօյատըղը եէրլէրտէ եէնի պիր իւմմէթ մէյտանա կէթիւրէլիմ: Պու իթթիլա՝ պիղի գուվվէթլէնտիրսին վէ պիղի իլէրի սիւրսիւն: «Էյ քիւշիւք սիւրիւ, գօրգմա»:

ԼՈՒԹՅԻ ԼԵՒՈՆԵԱՆ

Աթիմս

ՆՈՒՐ ՎԷ ԿԵՕԼԿԷ

Մալիւմ օլտըղը իւղրէ Միս Հէլէն Գէլըր կէօզլէրի քէօր, գուլաղը սաղըր, լիսանտան մահրում պիր չօճուգ իքէն, օգուճագլը, եազմաղը վէ գօնուլմաղը էօյրէնմիշ վէ տարիլֆիւնուն տան տիփլօմա ալմըզ օլարագ չօգ կիւզէլ պէնտլէր վէ քիթապլար եազմըզ տըր: Աթիտէքի քէլամլար քէնտինին սէօլլէրի տիր, օ տէյօր.—

Գիմ իտի պիւմէմ, լաքին չօգ էվվէլ պիրի գուլաղըմա Փըսըլտայըպ տէմիշ իտի քի, «Բիւշիւք օլուպ զիյա վէրմէք, պէօյիւք օլուպ կէօլկէ պրագմագտան էյի տիր»:

Պու կիւզէլ պիր քէլամ տըր վէ Ֆիքրիմէ անըն կիպի պաչգա մուգայէսէլէր տահա կէթիւրիյօր:

«Պունա գալըրսա պիր եըլտըզ օլմագլըղը՝ թութուլմուշ օլան կիւնէշէ թէրճիհ էտէր իմ»:

«Էլմաս օլմագլըղը՝ էհրէմ օլմագտան միւրէճճէհ թութար ըմ»:

«Տէնիզ սահիլինտէ պիր չազըլ թաշը օլմաղը՝ պէօյիւք պիր մէզար թաշը օլմաղա թէրճիհ էտէրիմ»:

«Պիր եաղմուր տամլասը օլմաղը՝ պիր գալա փարչասը օլմագտան էվլա թութար ըմ»:

«Գալալլէրի Ֆէրիհ գըլան գըսա պիր փէյղամ օլմաղը հէր քէսի թաճիզ էտէն՝ պիր վազ օլմագտան էվլա սալարըմ»:

«Պիր պուսէ օլմայը պիր սիլլէ օլմաղա թէրճիհ էտէր իմ»:

«Պիր կիւլ օլմագլըղը պիր եըղըն սաման օլմաղա թէրճիհ էտէր իմ»:

Ատէմ պու աըղուլանճագ քիւշիւք կիւզէլլէրի սաաթլարճա սալաս անլէրի տիւքէտէմէզ:

Պիր տէ պէօյիւք կիւզէլլէրէ պագալըմ: Եիւք սէք տաղլար, մէֆրէթ աղաճլար, վէ միւքէլլէֆ սարալար քի ատէմլէրին խալալարընըն վէ հիւսն հասրէթլէրինին ճէվհէրլէնմէսի տիրլէր: Պունլար եալընըզ քէնտի պաչարընա տուրուրլար: Վէ կէօլկէ պրագըրլար իսէ տէ, կիւզէլ տիրլէր: Վար պաղը ատէմլէր տախի քի գօն շուլարընըն արասընտա եիւքսէք տաղլար կիպի եալընըզ տուրուպ էթրաֆլարընա կէօլկէ պրագըրլար իսէ տէ կիւնէշ տօղարսա անլէրին թէփէլէրինտէքի գար քիւշէլլէրինտէն սէմալի ճէլալ աքս էթտիրիւրլէր:

Անլէր եիւքսէք աղաճլար կիպի միլիօնլարճա զիւմրիւտի Փասէթլէրտէն նուր սաչարլար, Անլէր միւքէլլէֆ սարալար կիպի հէր քէօշէսինտէ վէ ամուտլարընտա պաչգա պիր ալէմին փէրթէվլէրինի կէօսթէրիւրլէր:

Պէլի, քիւշիւք օլուպ փարլամագ կիւզէլ տիր, լաքին պէօյիւք օլուպ կէօլկէ աթմագ վէ ալի վագթտա տա փարլամագ, պու տահա կիւզէլ տիր:

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

ՀԸՏՍԸՆ ՎԱՏԻՍԻՆՏԷ ՍԷՅԵԱՀԱԹ

Պու սէյեհաթ Նիւ Եորք իլէ Նիւ Ճէրզի արասընտաքի Հըտսըն ըրմաղը իւզէրինտէ իտի: Նէհրին Աթլանթիք օվկիանոսընա գարըշտըղը մահալ տիւնեանըն էն պէօյիւք վափօրլարընտան եիւզլէրճէսինին պաղլանտըղը էն պէօյիւք լիման տըր: Օգոստոսըն սըճագ պիր կիւնիւնտէ սէմալաթա տօղրու սըրըզճա եիւքսէլէն պինալար արասընտան կէչիպ նէհրէ մախսուս վափօրա պինտիք վէ պիր թարաֆտան Նիւ Եորք

քըն մէջհուր պինալարըն տիկէր թարափտան Նիւ ձէրդի թէփէլէրինի սէյր էտէրէք ըրմաղըն եօգարըսընա տօղրու հարաքէթէ պաշլատըգ: Վափօրըն տէօրթ գաթ կէօյէրթէլէրի խալըլար վէ գօլթուգ սանտալեալարը իլէ թէֆրիէ էտիլմիշ օլուպ օրթատա վէ արատա գօնուլմուշ մուղիգա թագըմը հէր գաթտան իշիտիլմէքտէ վէ կէօյէրթէնին պիրինտէն իսէ պիր թաթլը սու ֆիսգիյէսի ալէտտէվամ ագմագտա իտի:

Սթանպօլըն Պօղաղ Իշի մէվգիինի կէօյա տիւնեատա միսլի պուլուլմագ պիր մէնգարէ տէյու դանն վէ թարիֆ էտէր իտիք, հալ պու քի իքի սաաթ գատար գուրու թէփէլէր վէ նիմ խարապա քէօյլէր արասընտան կէչէն պիր պօղագտան իպարէթ տիր: Պուրատա իսէ 9 սաաթ միւթէմատիյէն օրմանլար, աղաճլար վէ քէօլէրէ իլէ գապլը տաղլար արասընտան, հէր պիր գաչ միլ մէսաֆէտէ տէօնիւպ տօլաչան, գանալ իշինտէն, կեհատա պիր միւհէնտիսլիք ֆէննինին խալգ էյլէտիյի երեքսէք զարիֆ քէօփ ըրլէր ալթընտան, նէհրին օրթասընտա թէչքիլ օլունմուշ ատալար էթրաֆընտան կէչմէքտէ իտիք: Իքի թարաֆ զըլըլարտան իսէ շմէնտըֆէր գաթարլարը կեհատա պիր եըլան կիպի սա զըլըպ վափօրըմըգ իլէ ըէգապէթ էթմէքտէ իտի:

Գէթսքիլ տաղլարընտան էսմէքտէ օլան լաթիֆ ըրլգիեարլար, կեհատա պիր չալընան մուսիգա ահէնկլէրի, եօլճուլարըն փարլագ թէմիգ էլպիսէ վէ սիմալարը, շէնլիք վէ շէթարէթլէրի պու սէյեհաճաթա պաշլագմա պիր սէհր վէ ճաղիպէ իլալէ էտիյօր իտիլէր: Պու մինվալ իլգրէ ըրմագ կիթտիքճէ տարալտը, էնճամ ագ շամա տօղրու Նիւ Եորք վիլայէթիին փաթիթալի թը օլան Ալպանիյէ վասըլ օլտուգ:

Էթթէսի կիւնիւ վիլայէթ պինասը տէնիլէն մէջհուր հիւքիւմէթ պինասընը կէզմէյէ կիթտիք: Պուրատա էյալէթէ մախսուս մէպուտան վէ այան մէճլիս տաիրէլէրինի կէզէր իքէն պիր գաչ տաղիգէ Նիւ Եորք վալիսինին քիւրսիւսիւնէ օթուրուպ հալէս չըգարտըգ: Պիր չօգ մէրմէր ամուտլար վէ գուպպէ իլէ թէգեին օլունմուշ պու պինա պիր վիլայէթէ տէյիլ պիր տէօլլէթէ պիլէ շէրէֆ վէրէճէք գատար մուլթանթան վէ կիւզէլ իտի:

Գարշտա մէարիֆ պինասը տէնիլէն մէջհուր մահալի տէ կէզտիք: Էօնիւնտէ 50 գատար էսքի Եունան ուսուլընտա եափըմըլ ամուտլա-

րը օլան պու պինատա տօգթօրլարըն, տիշճիլէրին, միւհէնտիս վէ սաիր էրպապ ը ֆէննին իմթիհանլարը գապուլ օլունուպ սիճիլլէրի վէրիլէր: Նէ գատարլար պուրատան մէսէրէթ վէ եա մէյուսիյէթ խապէրլէրի ալմըլ տըրլար: Պինանըն եօգարըսընտա թարիստէն էվվէլ, պէլ քի միլիօնլարճա սէնէ էվվէլ, եաչալըպ շիմտի նամալիւմ օլան հալանաթըն քէմիլլէրի, Ամէրիգա եէրլիլէրինին մէսքէն, ատէթ վէ գըլաֆէթլէրինի կէօսթէրէն թամմ հիյէթիլլէ եափըմըլ մէնգարէ վէ ինսանլարը, պիր չօգ գատիմ թաչ վէ մատէն էսէրլէրինի սէյր էյլէտիք, պու մէնգարէլէր վէ քէյֆլէր արասընտա պիր պուլընուգ սէնէ էվվէլ կէչիւտիյիմ քիմիա վէ միգ րօպ իմթիհանլարը խաթրըմա տիւլտիւքճէ միտէմ պուլանըպ պաշըմ տէօնիւյօր իտի: Օրատան չըգըպ միլլէթ պաղչէսինտէ Մուվսէին գալատան սու չըգարմասընը իմա էտէն սանէմի վէ գալատան ագան սուլարը, պաղչէնին չիմէնլիք չիչէքլիլէրինի վէ կէօլիւնիւ կէզիպ ալ տէթ էյլէտիք:

Օ կիւնիւ Սարաթօկատա հէր սէնէ վուգու պուլան աթ եարըլարը պաշլամըլ իտի: Ալպանի վէ թրօյտան 32 միլ զարպա տօղրու օլան պու մահալա դանն էտէրսին պիւթիւն Ամէրիգա պօլանըպ կիթմէքտէ իտիլէր: Պիր պիրի արգասընա տիղիլմիշ եիւզլէրճէ օթօմօպիլ սիւրիւսիւնէ պիգ տէ գաթըլտըգ, 5 միլ էնինտէ 10 միլ պօլունտա օլան Սարաթօկա կէօլիւ գըլըսընտաքի պու շէհրտէ հօթէլլէր վէ էվլէր, սէյեհալար իլէ տօլմուշ, սօգազլար իսէ պինլէրճէ օթօմօպիլ տիղիսի մէքեանը օլմուշ իտի: Աթ գօշուլան տաիրէնին էթրաֆը 100 պին սէյիլըճի ալըպ օրայա կիրմէք իշիւն հէր ատէմ 2-3 տօլար տու խուլիյէ վէրիյօր իտի: Աթլար գօշուլտուգճա եիւզպինլէրճէ տօլար գուլմար օյնանմագտա, հէր քէս պախթընը պիր աթ իւզէրինէ գօյուպ, եա զայպ էթմէքտէ եա գազանմագտա իտիլէր: Եալընըգ պուրատա տէյիլ Ամէրիգանըն հէր թարաֆընտա պու աթ եարըլարը իւզէրինէ օյունլար օյնանմագտա օլուպ՝ հէր բուպ սաաթտա թէլիւրաֆլար վէ թէլէֆօնլար հանիլը աթըն իլք եա իքինճի կէլտիյինի իլան էտէրէք միլիօնլարճա սէրվէթ պիր թարաֆտան տիկէր թարաֆա նազլ օլունմագտա իտի:

Պուրատա ըիֆահ ը հալտա գէնկին վէ պախթիյար օլան պիր միլլէթին հալինի սէյր էյլէմէքտէ իտիք: Թիւճճար, ամէլէ, գէնկին վէ ֆա

գիր, պուլթաթիլ կիւնլէրինտէ, քէյֆ, զէվզ վէ գումարտան պաշգա պիր շէյ տիւշիւնմէյօր իտիւլէր, փարքլար, բէսթօրանթլար, պաղչէլէր, կէօլլէր գըյըլարը, շէն պախթիյար էհալի իլէ տօլու խտիլէր: Պիզ իսէ լանէթլէնմիշ պիր մէմլէքէթին պախթսըզ էվլատլարը հալինտէ քէտէր վէ հասէտ իլէ անլէրի սէյր էտիյօր իտիւք:

Օրատան Մաուլնթ Մաքկրէկօր տէնիլէն տաք զա տօղրու թըրմանը պթէփէսինտէքի սանիթօրիյոլմա վասըլ օլտուգ: Պուրասը Մէթրօփօլիթէն Սիկուրթա Գումփանիասը թարաֆընտան եափըմը օլուպ՝ մէմուրլարընտան խասթա վէ զաիֆ օլանլարը պուրայա եօլլանըլը պթէտալի օլունուրլար:

Սէրմայէ իլէ ամէլէ, գափիթալ իլէ իշ արա սընտա ահէնկ վէ միւվաղէնէ իշիւն պունտան էյի պիր միսալ օլամաղ: Գումփանիա պու տաղըն պաշընտա պիհոտուտ չամ վէ չընար օրմանլարը իշինտէ 12 գատար մէֆրէթ պինալար եափըպ, քիլիսէ, սինէմա, թէնիս թօփ օլունու վէ էյլէնէ մահալլէրինի տախի ունութմա մըլ տըր: Գումփանիատա չալըշան մէմուր վէ քեաթիպ 400 գատար օղլան վէ գըզլար պիլա մասրաֆ պուրատա եէյիպ իշիպ վազըթ կէշիրտիքլէրի կիպի, տօգթօրլարը, նըրսլարը իլէ պէրապէր միւքէմմէլ պիր խասթախանէ հալինտէ գօնուլմուշ տըր: Տաղըն աշաղըսընտա վատիտէ իսէ պէօյիւք պիր չիֆթիլէք պու միւլէսսէսէնի սիւտ, սէպղէ վէ լէվաղիմինէ թախսիս օլունմուշ տըր: Եինէ տէ պուրատա գալան խասթալար մահալլարընըն Յտէ Չսինի տէ ալըյօրլար: Պու միւլէսսէսէյէ կիւնտէ պին տօլար, սէնէտէ 365 պին սարֆ օլույօր: Թէփէտէն տուրուպ թէքմիլ չըտսըն վատիսինի սէյր էյլէտիւք: Պու հէվալիտէ Մ. Ամէրիգանըն էն կիւղէլ կէօլլէրի վար տըր քի էհալի պուրալարտա եազ կէշիրմէք իշիւն քէօշըլէր իշինտէ վէ օրմանլար արալարընտա եաշայօրլար: Ճէն. Կրէնթին սօն Վիւնլէրինի կէշիրիպ իշինտէ վէֆաթ էյլէտիյի քէօշ տախի պու սանաթօրիյոլմ տախիլինտէ տիր քի օ վազթտա օլտուղու կիպի հըֆղ օլունմուշ տըր: Պու սալֆիյէտէն իշէրի կիրիպ տիւն եանըն էն մէհհուր ճէնէրալլարընտան պիրի վէ Ամէրիգա տախիլի մուհարէպէսինտէ շէմալ օրտուլարը գօմանտանը օլան պու զաթըն օթուրտուղու սանտալեայը, եաղտըղը գալէմի, կիյտիյի էլպիսէյի, իշինտէ եաթըպ թէսլիմ ի բուհ էյլէտիյի եաթաղը սէյր էյլէտիւք: Սօն կիւն-

լէրինտէ սէօյլէմէյէ գատիր օլամատըղընտան քեաղըտ իւզէրինէ եաղտըղը սէօղլէրի օգուտուգ: Օլ պէօյիւք Ֆիքըր, շէհի սաքէր վէ տէհատան պու սաքին օրման իշինտէ անճագ պիր գաշ էսէրլէր գալմըշ իտի: Օրատան տիւնեանըն Փանի օլտուղունու տիւշիւնէրէք ալըլտըք իսէ տէ թրօյա ալտէթ էտէր իքէն օրմանլար տարասընտան կէօլ գըյըլարընտան չիֆթիլէք վէ եաղըզլարտան կէշէրէք եինէ տիւնեա կիւղէլ պիր տիւնեա օլտու վէ հէր շէյի ունուլթըք:

Ա. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

ԵԱՎՐՈՒԼԱՐԸ ԳԱՅԸՐՄԱԳ

Ա.

Հայվանաթըն ալա նէվլէրի վէ ինսան արասընտա միւլթէրէք օլան գապիլիյէթլէրտէն պիրիսի կալըուլարը գալըրմաք արղուտու տըր:

Ասըրլարտան պէրու ալիմլէրի իշղալ էյլէն մէսէլլէրտէն պիրի հայվանլարըն ամէլլէրինի թէֆսիւր էյլէմէք օլմուշ տըր: Հայվան՝ անլայապիլէճէյիմիզ պիր լիսանա մալիք տէյիլ տիր, անըն իշիւն տիր քի էրմէնիճէտէ օնա Անասուն, «Սէօյլէմէյէն», տէնիլմիշ տիր: Պու սէպէպտէն անըն թալը ու հարէքէթլէրինի սալթ գահիրէն հիւքմ էտէր, վէ չօգ տէֆա ինսանի հալլէր իլէ մուգայէսէյէ գօրուգ: Այնի սուրէթտէ գատիմ Եունանլար խայալ էյլէտիւքլէրի Իլահլարընա ինսանի արղուլար վէ շէհէթլէր եազըշտըրըլար իտի:

Թէնէ աիտ հասսէլէր, — լէմա էթմէք, գօգլամաղ, թատ ալմաղ, իշիթմէք վէ կէօրմէք, — հալվաս ը խամիսէ տէնիլէն, — հայվանլարըն չօղլարընտա վար տըր. պաղը հասսէլէր հաթթա պիզիմքիլէրտէն տահա քէսքին տիր: Ինէք՝ մուզիր օթլարը թատընտան թէֆրիլէք էտէր վէ եէմէգ: Քէօփէք՝ սահպիլին իզինին գօգուսունու թազիպ էտիպ՝ պինլէրճէ քիմսէլէր ճիւմհուրու արասընտա անը պուլուր: Պէյէնմէտիլին մէրքէպ կիճէնին գարանլըղընտա, տահա սէն իշիթմէգտէն չօգ էվվէլ, ուզագտան եազլաշան ալաղլարըն սէսլէրինի ալըր վէ գուլազլարընը տիրէր. թալվանըն ուզուն գուլազլարըն ալալ վաղիֆէյի իճրա էտէրլէր: Անտէս տաղլարընըն Գօնտօր թապիր օլունան պէօյիւք գար-

Թաւը 20,000 ալազ եււքսէքլիքտէն եւրտէ կէ-
զէն աւլընը թէչիսն էտուկ իւզէրինէ աթըլըր:
Տիւկէր պիր հասսէ — եօզսա գապիւիյէ՝ թ մի
տէյէլիմ — տախի վար տըր, քի ինսան անա
մալիք տէյիլ տիր — եուրտուռու պուլմագ: Քէ-
տիյի պիր Խօրպայա գօ վէ կիճէնին գարանլը-
ղընտա չէհրին տիկէր ուճուռնա, միլլէրճէ ու-
ղաղա կէօթիւր, ազըտըվէր. պագարսըն պիր Ի-
քի կիւն սօնրա էսքի վաթանը օլան խանէյէ կէ-
րի կէլմիլ: Պալ արըսը գօզանընտան պիւնէրճէ
արչըն ուղաղտա պալընը տէվչիրտիքտէն սօնրա
տօղրու քէնտի մահալընա տէօնէր վէ եւլլէր-
ճէ գօզանլար արասընտա չաչըրմայարագ քէն-
տինինքինի պուլուր:

Վէ եալընըղ ալա եախօտ ազըլըր թանըտը-
ղըմըղ հայվանլարտա տէյիլ, պաղը էտնալար-
տա տախի պաղը հասսէյէր փէք քէսքին տիր:
Պէօճէքլէր իլէ մէչըղ օլան մէչհուր Ֆրանսըղ
Ֆապըլ՝ պիր գուլթու իչինէ իրի պիր կիճէ քէ-
լէպէյինին տիչիսինի գօմուչիտի, հէման օլ կի-
ճէնին գարանլըղընտա գըրգտան զիյատէ էր-
քէքլէրի օտայա տօլմուչ անը արայօրլար: Թէճ-
րիպէ իլէ պուլտու քի անլէրի գլաղուղայան՝
գօզու հասսէսի խտի:

Պուռնու կիպի պիր չօզ քէյֆիյէթլէրին
թէֆթիչի նէթիճէսինտէ՝ հայվանաթ իլէ մէչ-
ղու օլան ալիմլէրին չօզլար՝ «Հայվան տա-
խի գուազլ տըր, անճագ անըն ազլը տէրէնէն
ինսանի ազըլտան էնկին տիր» տէրլէր: Նասըլ
քի ինսանտա պիլէ «Ազըլ ազըլտան իւսթիւն
տիր:» Ախէրլէր իսէ, խուսուսա մատտիռն-
լար, հէր ալամէթի մատտէ վէ գուվլէթ, եա-
խօտ քիմիա վէ հիքմէթ իլէ թէֆսիր էթմէյէ
ճէհտ էյլէտիքլէրի կիպի, հայվանի թաւը ու
հարէքթլէրին էտսըր հիսս ի քապիի տիր տէր-
լէր: Պուռնարըն գալլընճա հայվան՝ հայաթա
մալիք պիր մաքինս տըր. պաղըսընըն գըսմլա-
րը ազ վէ սաֆի տիր, — պըչագ՝ եախօտ գալէմ
կիպի, ախէրլէրի զայէթլէ միւրէքքէպ տիրլէր,
— 90,000 փարչատան իպարէթ պէօյիւք պիր
մաթպաա կիպի: Պու խասսիյէթլէրին պաղըլա-
րը թէվէրիւս թարիքիյէ նէսլտէն նէսլէ թէ-
զայիւտ վէ թէքէմիւլ էտէրլէր, ախէրլէրի Ի-
սէ հէր պիր Ֆէրտին էօմիւլ միւտտէթինտէ պա
թէճրիւպէ քէսպ օլուռնուրլար:

Շու հալտէ հայվանաթըն թաւը ու հարէ-
քէթլէրինին ճիւմլէսի առէթտէն իլէրի կէլմէ
տէնիլէպիլիւր, վէ անլէրի իտարէ էյլէյէն մէպ-

տէլէր տախի եալընըղ հէի տիր, — իպգա ի
նէֆա վէ իպգա ի ճինս: Հայվանաթըն հարէ-
քէթլէրինի հանկը սուրէթտէ թէֆսիր էթսէք,
չու գատարը աչիքեար տըր քի՝ մէղքիւր իքի
մէպտէլէր ճիւմլէսինտէ վէ հէր գէման մէվճուտ
տըր: Հայվան եաչար, եաչատըգճա զըտայա
միւլթաճ տըր. հայաթընըն պէօյիւք մագսատը
եւմէֆ տիր: (Պաղը ինսան տէնիլէն մախուդ-
լարըն տախի եալընըղ եւմէֆ իչիւն եաչատըգ-
լարընը կէօրէպիլիլիլիլ:) Եաչատըգճա՝ հայվա-
նըն վիւճուտու պէօյիւր, գուվլէթլէնիւր վէ պիր
գէման կէլիւր քի քէնտինտէն էօթէ միւսիմիս պէ
գասընը տախի գայըրմայա գալըլըր, — պիւ-
լուղա էրմիչ տիր տէրիլ: Ազլ իլէ պուռնա գա-
րար վէրիյօր տէնիլէմէղ, պիր մէյլ ի թապիի
անը օլ ճիհէթէ թէչիլիլ էտէր:

Հայվանաթըն էն էնկին նէվլէրինտէ պիւ-
թիւն հայվան սալթ պիր հիւմէյրէտէն (Սէլ)
իպարէթ օլարագ, թէքէսիւր օլ հիւճէյրէնին
իքիյէ թագսիմ օլուռնապըլլէ թէքմին օլուռնուր:
Օլ իքի գըսմ պէօյիւր վէ թէքրար պէօլիւնիւր,
տիւնեա տուրտուգճա էօյլէ օլա կէլմիլ վէ էօյ-
լէ օլաճագ տըր: Պաղը նէվլէրտէ պէօյիւմէք վէ
ինգըսամ անճագ պիր գաչ սաաթ սիւրէր:

Այա նէվ հայվանլարտա էրքէք վէ տիչի
թէֆրիլ օլուռնուր, պէօյիւմէք վէ պիւլուղա էր-
մէք սէնէլէրէ միւլթաճ տըր: Մէսէլա Փիւ 16
եաչընա վարտըգտան սօնրա համիլէ օլուր վէ
վաղը համլը միւտտէթի իքի սէնէ տիր. ան-
ճագ իւլ սէնէտէ պիր եալըլուսու օլուր:

Թապիի տիր քի քէնտի նէվլինտէն օլան եէնի
Ֆէրտլէր մէյտանա կէթիլիլիլիլիլ միւտտէթի
ուգատըգճա, օլ եէնի Ֆէրտլէրէ տօղրու պիր
գայըլ մէյլի տախի արթաճագ տըր: Սալթ ին-
գըսամ իլէ չօղալան հայվանլարտա պէօյլէ պիր
մէյլ ասլա մէչմուլ օլուռնաճագ: Էրքէք վէ տիչի
թէֆրիլ օլուռնապա պաչատըգտան սօնրա պի-
լէ պու մէյլ նատիր կէօլիւնիւր:

Եալըլու գայըլուսուտան էվվէլ երմուրթա
գայըլուսու պաչլար: Պէօճէքլէրտէ պուռնու կէօ-
րիւրիւղ: Պէյաղ լահանա քէլէպէկի երմուրթա-
լարընը լահանա եափրագլարը ալթընա տիղէր:
Եուռն էլպիսէլէրի խարապ էյլէյէն կիւլէնին ա-
նասը երմուրթալարընը եալըլուլարընա եէմ օ-
լաճագ եէրլէրէ գօմուչ տըր: Էթ գուրտու պիր
սինէյին երմուրթալարընտան իլէրի կէլիւր: Պա-
ղը թէք եաչայան էչէկ արըսը նէվլէրի չիւրիւք
օտուռնար իչինտէ պօրու չէքլինտէ պիր եուվա

օյուկ, պիր թրթուր եախօտ պաշգա պիր եում-
շադ էթլի պէօճէք դօր. չիւրիւլիկ պօղուլմա-
սըն տէյու անը թէքմիլ էօլտիւրմէդ, անճազ ա-
սապէլէրինի սանչըպ՝ սէմէլէնտիրիր. սօնրա
լիւզէրինէ պիր երմուրթա դօր, եուվայը գա-
փատըր կիտէր. եաւրուսու երմուրթատան չըգ-
տըղընտա սուֆրայը գուրուլմուշ պուլուր:

Պալըգ, պաղա, երլան վէ քէթթէնքէլէ նէվ
լէրի երմուրթալարընը էքսէրիա քէնտի հալլէ-
րինէ թէրք էտէրլէր: Թօսպաղա երմուրթալա-
րընը գոււմ իչինէ կէօմէր, պաղի գալան իչի
կիւնէչին հէրարէթի կէօրիւր: «Ալլահա գուլ լա
զըմ իսէ՝ պէսլէսին» տէր իմիշ: Իսթիսնա օլա-
րազ պաղը պալըգ նէվլէրի երմուրթալարը ի-
չիւն խուսուսի եուվա եափարլար, վէ եաւրու-
լարը չըգըպ՝ ազ չօդ քէնտի պաշլարընը գայը-
րապիլէնէ գատար՝ էրքէք պալըգ եուվայա պէք
ճիւլիք էտէր: Պաղը օթլու պաղա (թօտ) նէվլէ-
րինին էրքէչի շէրիտ կիպի պիրպիրինէ եափըշ-
մըշ երմուրթա տիգիսինի արտ ալազլարընա
ոարըպ՝ եաւրուլարը չըգանա գատար պիր քէօ
շէյէ սինէր պէքլէր: Սուրինամ պաղաընըն տի
չիսի երմուրթալարընը էրքէչին սըրթընա սիւ-
րէր. հէր պիր երմուրթանըն եէրինտէ պիր սի-
վիճէ փէյտա օլուկ՝ անը գապլար. նիհայէթ
եաւրու սիվիլճէնին գափաղընը աչըպ չըգար:
Պաղը երլանլար երմուրթալարընըն էթրաֆը-
նա հալըա կիպի «չէօրէկլէնիպ», գուլուչգայա
օթլուրմուշ կիպի եաւրուլարընըն չըգմասընա
պէքլէրլէր: Թիմսահլար երմուրթալարընը ըր-
մադ քէնարընտա գոււմ իչինտէ կիզլէրլէր իսէ
տէ՝ եաղընլարընտա էյլէշէրէք՝ եաւրուլար չըգ
տըղընտա անլէրէ սահիպ օլուրլար:

Պուլարըն ճիւլէսինտէ տէ եաւրուլարը
ուֆազ օլուկ՝ գօլայճա պաշգա հայվանլարա
պէսլէմէք եօդ տըր, չըգան՝ քէնտի եէմինի քէն
տի արալըպ պուլմալը տըր: Եաւրուլար փէք
եէմ օլուրլար, շէօյլէ քի ճինսլէրինին պէգասը
իչիւն չօդ երմուրթալարազ իճապ էտէր: Պա-
ղը պէօճէկլէր եիւզլէրճէ, հաթթա պինլէրճէ
երմուրթա մէյտանա կէթիրիրլէր: Պալըգլար-
տա խալիքա պաղէն պիր գաշ միլիօն երմուր-
թատան իպարէթ օլուր: Իսթիսնա օլարազ քէօ
փէք պալըգ (շարգ) չօդ գիւրիյէթ մէյտանա
կէթիրմէյէ մէճպուր տէյիլ տիր. պաղը ճինս-
լէրի եաւրուլարընը տօղուրուրլար, — եանի եր
մուրթատան հասըլ օլմաղլար: Զիւլէսինտէ
տէ եաւրուլարըն ատէտի 50յի թէճալուկ էթ-

մէգ. պաղըլարընտա 5-10 տանէտէն զիյատէ օլ-
մադ: Սէպէպլի. պուլար իրի, պաղէն 20-30
ալազ ուզուլ, վէ դայէթ երթընը հայվանլար
օլուկ՝ եաւրուլարը եաղընլարընտա տօլաշըր.
պաշգա պալըգլար անլէրի կէօրէճէք օլալար
ալլամազ շէօյլէ տուրսուլ, քէնտիլէրի ալ օլ-
մամազ իչիւն աճէլէ ֆիրար էտէրլէր:

Եաւրուլարը պէսլէմէք խուսուսընտա գա-
րընճա վէ արը նէվլէրի կիւզէլ էօրնէք տիրլէր:
Երմուրթատան պաշլարազ թա հայվան եու-
վայը թէրք էտիպ՝ քէնտի ղըտասընը պուլմա-
յա մուգթէտիր օլանա գատար խուսուսի «ամէ-
լէ թապուրու» անլէրի շէֆիգ վալիտէլէր կիպի
գայըրըրլար:

Հայվանաթըն հէր հանկը պիր սընթընտա
եաւրուլարա սարֆ օլուսնա գայղու արթտըդ-
ճա՝ եաւրուլար տախի տահա ուզուլ պիր միւտ
տէթ պիշարէ օլուրուլարը, վալիտէյին եար-
տըմընա միւհթաճ գալտըգլարը անաշըլըր: Իհ
թիյաճ վէ գայղու պիրլիքտէ արթմագտա տըր:
Այնի ղէման պիր հայվանըն վալիտէյն գայղու-
սուլա միւհթաճ պուլուլուտուղու միւտտէթ նէ
գատար ուզայաճազ օլուրսա՝ էօյրէնմէք ֆուր
սաթը տախի օլ նիսպէթտէ չօղալըր, վէ ղիյա-
տէ ֆիրասէթլի վէ ուսթա օլուր: Գարընճալա-
րըն ֆիրասէթլինի ախէր պիր տէֆա վասֆ էթ-
միշ իտիք:

Գուլարը կէօղտէն կէչիրտիլիմիգտէ կէօ-
րիւրիւզ քի երմուրթատան չըգտըղը անտէ կէ-
զիպ՝ եէմ արայապիլէն նէվլէր, — մէսէլա՝ թա
վուգ, էօրտէք, գազ, — գարպ ը մէսէլ օլաճազ
տէրէճէտէ տահազ տըրլար: Եաւրուլարը եր-
մուրթատան չըգտըգտան սօնրա կիւնլէրճէ հաթ
թա հաֆթալարճա, եուվատա գափանմըշ գա-
լան նէվլէր իսէ, — կէօյէրճին, գըրլանղըն,
թէրէննիւմանղ գուլար վէ ալճը գուլար կի-
պի, — էքսէրիա ղէյրէկ վէ ուսթա օլուկ, սըղըր
ճըգ վէ տուտու գուլու կիպի նէվլէր ինսան լի
սանընը պիլէ թաղլիտ էտէպիլիյօրլար:

Յ. Յ. ՄԱՆԻՍԱՃԵԱՆ

ՐՈՒՀ ԹԵՊՏԻԼՕԼՄԱՄԸՇ ՏԸՐ

Պաղըլար՝ Պօլէվիգ միւրշիտլէրինին էֆ-
քեար վէ մէսլէքէլլինտէ թէպէտտիւլաթ վար
տըր տէյիւ սէօյլէյօրլար: Տօղրու տըր քի հէր
հանկը պիր ինգիլապ՝ պաշլատըղը ղէմանտա օլ
տուղը կիպի գալմազ: Պօլէվիգլէր տախի քէն-

տի բրենսիկիւններին տէ պազը չհամարէ թափ
թէպտիւթաթար ետիւմը զապիւրիւնէր: Լաքին,
Խորիսթիան տին վէ մէտէնիյէթինէ տօղրու Սո-
վիյէթ միւրշիտլէրինին բուհընտա պիւր իսլա-
հաթ օլմատըգտան մատա, առաւելթլէրի տա-
հա զիյատէ արթմազտա տըր:

Լոնտոն, Գրիսշըն Հէրըլտ զազթասընըն
1925 Սեպտ. նիւսիսիսիտէ «Տէճճալ իշ իւս-
թիւնտէ» սէրլէվհալը պիւր մալիւմաթա թէսա-
տիւֆ էթտիմ: Պու մալիւմաթ՝ «Տիւնեանըն Ին-
ճիլի իթթիհատ» շիւթէթիինին 79ընճը սէնէվի
տէվրիյէսի բափօրընտան ախգ օլունմուշ տըր:
Բափօրթտա տէնիլիյօր «Տէրիսթր օլունմալը
տըր քի Պօլշէվիդիյին մէրամը Խորիսթիանը-
ղը տիւնեատան թէքմիլ տէֆ ու իզալէ էտիպ,
էէրինէ տինսիլիք դօմազ տըր: Պուսա պաշ-
գա թէֆսիւր եօգ տըր: Վէ Խորիսթիանլար՝ էյէր
Սովիյէթ հիւքիւմէթինէ քէնտի բիզալարընը
վէրմէք իսթէրլէրսէ, հէր հալտէ Խորիսթիան-
լըղը գուրպան էթմէլի տիւրլէր: Պօլշէվիդիք՝
տինի վէ բուհանի հիւրրիյէթ էէրինէ, օ հիւր-
րիյէթի էգէն, տինսիլիք գուլմուշը կէշիւմիշ
տիւր: Պօլշէվիդիք, պէյն էլ միլէլ պիւր հարա-
քէթ օլտուղը իշիւն, պու հարաքէթ ալէյհինտէ
հէր էէրտէ պուլունան Խորիսթիանլարը ույան-
տըրմազ Փուրսաթը հիշ գաշըրըլմամալը տըր:

Թէքրար, Ինկիլթէրրա աշխատաւորական
Փըրգասընըն ազլի լիտըրլարընտան Միսիս Ֆի-
լիպ Սնօտէն՝ եազընլարտա Բուսիայա օլան սէյ
յահաթընտան ալտէթ էթտիքտէն սօնրա, օրա
հազընտա հազիգաթա պա թէճրիպէ վազըֆ
օլտուղընտան, Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթինի
Բուսիա ուսուլընտա պիշիմէ սօգմազ իսթէյէն
քէնտի ծայրայեղ արգատաշլարը իլէ իթթիֆազ
էթմէմիշ տիւր: Միսիս Սնօտէն քէնտի նութըն-
տան տէյօր. «Էհալի Բուսիանտա էօյլէ հզրիյէթ
չէքիյօր քի, անլէրի պուրատա խայալ էթմէք
սայքի միւմքիւսիլ տիւր: Պօլշէվիդիք՝ իմանըն
հէր նէվինի պիւր թարաֆա աթմըշ տըրլար: Տին
բուհընտա մէքթէպլէրէ կիրմէսինէ գաթիյէն միւ
սատտէ էթմէյօրլար: Ախազիյէթ պուրթուա
կիւլի նէֆրէթ իլէ թէլազըր էտիւմէքտէ տիւր:
Ձէվճ վէ զէվճէ արասընտա սատազաթ պօղուլ-
մուշ, վէ վալիտէյին քէնտի չօճուգլարընը գա-
յըրմազ տուլղուսը հէփ պէրպատ օլմուշ տըր»:

Սովիյէթ բուհընտա թէպտիլ օլմամըշ տըր: Սօն
խապէրլէր էսքիսիտէն գուլվէթլի տիւրլէր: Վէ
պու կիւն Բուսիա Խորիսթիան մէտէնիյէթինի

խարապ էթմէք իշիւն պիւր գաշ պէլի գուլվէթ-
լէրտէն իսթիֆատէ էթմէյէ ճէհտ էտիյօր:

Էվվէլա. Խորիսթիան միլլէթլէր արասընտա
Գօմիւնիւդմի գուլվէթ իլէ փրօփաւանտա է-
տիյօր: Մէքթէպլէրէ վէ Կիրակի մէքթէպլէրի-
նէ պիլէ գըրմըղը էլլէրինի սալարազ էէնի նէս-
լէ Պօլշէվիք թալիմինի վէրմէք Փուրսաթընը
գաշըրմայօրլար: Պու կիւն հաթթա Ամէրիգա-
նըն պազը պէլի շէհրլէրինտէ նիշէ Կիրակի մէք
թէպլէրի վար տըր քի օրատա Պօլշէվիդիք թա-
լիմի վէրիլիյօր:

Գանատանըն Թօրօնթօ շէհրինտէ, Պօլշէվիք
թալիմի ալան պիւր Կիրակի մէքթէպլէրին չօ-
ճուգլարընտան քիւշիւք պիւր գըղ աթիտէքի էգ-
պէրի սէօյլէմիշ տիւր:

«Տաիմա հազըր օլ Էյ Լէնին, Լէնին,
Գըրմըղը պայրաղըն Թէմէվիլիւն Էթսին,
Սաֆֆլարըմըգա պիւրլէշ, պիւրիֆտէ կիտէ-
լիւմ,

Տիւշմէնի հարպտա Էգիպ գաիւր Էտէլիւմ:
Իլէրի՛, Իլէրի՛ Էյ փիշտարալարըմը,
Ձիւմֆի կիւրլէյիպ ալըշ Էտիյօր Լէնինի-
միգ»:

Պու էգպէրտէն սօնրա, մուալլիմ չօճուգլա-
րա սիւալ էթմիշ, «Գաթիթէլիսթլէր՝ Գօմիւ-
սիսթ Կիրակի մէքթէպլէրինի թաղեիլ էթմէյէ
նի՛ չիւն պու գատար խահիշքեար տըրլար»:
Թալէպէլէր՝ «Հազիգաթը էօյրէնիւրիլ տէյիւ
շօրգուղարընտան»։ ճէվապընը վէրմիշլէր:
«Էօյլէ իսէ, գաթիթէլիսթլէրի նա՞սըլ էն միւ-
նասիպ եօլտա մաղուպ էտէպիլիւրիլ» տէյիւ
սօրմուշ մուալլիմ: Չօճուգլար շամաթայը չօ-
ղալտարազ պազըրմըշլար «Ինգիլապ վէ իսեան
իլէ»։ (Ավը Հօփ, 1926, Մարտ)։

Սովիյէթ Բուսիա, պու ինգիլապ վէ իսեա-
նը խուսուսա Ինկիլթէրրա վէ Ֆրանսատա մէյ-
տանա կէթիւմէյէ ճէհտ էտիյօր: Թրօցքիին
«Ինկիլթէրա Նէ՞րէյէ Կիտիյօր» նամընտա եազ-
տըղը սօն քիթապընտաքի չու պէյանաթ չօգ
ճալիպ ի տիգաթ տըր: «Ինկիլթէրրատա ու-
մումի պիւր թաթիլ ի էշղալըն բէմի քիւշատը,
միլլի մուհարէպէյէ վէ հիւքիւմէթին տէվրիւ-
մէսինէ պիւր պաշլանկըճ օլապիլիւր: Ումումի
թաթիլ ի էշղալ իլան օլունըր օլունմազ, հիւքիւ
մէթ քէնտի պիւթիւն օրտուլարընը Փաալիյէթէ
գօյաճազ տըր: Իշպու օրտուլարը Մ. Լէնի-
պէրինին արգու էթտիյի կէպի սատէճէ տինի

թէրէննիւմէր իւէ թէրք ի սիւահա մէնպուր
էթմէք միւմքինսիգ օլաճաղընտան, յեղափոխա-
կանլարը բիւօլվէրլէր վէ էլ պօմպալարը իւէ
սիւահալանտըրմագ զարուրի օլաճագ: Վէ յեղա-
փոխականլար, մաքինալը թիւֆէնքլէրի, պէ-
յիւք թօփլարը վէ տիկէր ալաթը հարպիյէյի է-
լէ կէշիւրէնէ գատար պու սիւահալարը գուլլանա-
ճագ տըրլար:»

Ալտըղըմըզ սօն խապէրլէրէ կէօրէ, Ինկիլ-
թէրրա պու կիւնլէրտէ պէօյիւք պիր թաթիլ ի
էշղալ պիւհրանը իշինտէ տիր:

Իքինճի, Իսլամ ալէմինտէն իսթիֆատէ
էթմէյէ չալըշըյօր: Թարիս ի Իսլամտա մէշ-
հուր օլան Տաղիսթան էհալիսի Թրօցքիյէ պիր
գըլըճ հէտիյէ էթտիլէր: Պու գըլըճըն նամուսը
ալթուս վէ կիւմիւշտէն մամուլ օլուպ, իւզէ-
րինտէ միւթէնէվլի գալտլար վար տըր: Գալտ
լարտան պիրիսի պու տըր: «Իշպու գըլըճը կիւ-
նէշին զիյասընտա սալլատըղընտա, անըն փէր-
թէվլէրի Իսլամ ալէմինէ սաշըլաճագ, վէ պէ-
յագ գարիթէլիսթլէրի մահվ էթմէք իշին պիւ-
թիւն Իսլամ տիւնեասը Բուսիայա պիրլէնէճէք
տիր:»

Պօլէվիլէր՝ Իսլամիյէթին Խրիսթիան տին
վէ մէտէնիյէթինէ տօղրու թաշըմագտա օլտուգ
լարը քէսքին ատալէթի քէնտի մէնֆատլարը
նա իսթիմալ էթմէք ֆուրսաթընը գաշըրմագ
իսթէմէյէճէլէր: Պու կիւն էվրօփա ալէյհինէ
ուլանմը օլան Իսլամ ալէմինին պու րահաթ-
սըղըղընտա Պօլէվիլ գարմաղը օլտուղընը
քի՞մ ինքեար էտէպիլիլ:

Իւշիւնճիւ. Չին գուլվէթինտէն իսթիֆա-
տէ էթմէյէ չալըշըյօր: Թրօցքինին՝ «Չին Մոս-
կովա րուհըլլա տօղրու տըր» սէօղիւ պու կիւն էն
պէլլի պիր վաղըա տըր: «Սովիլթ Բուսիա Չի-
նին գափուսընը չալմըշ» վէ գօլայճա իշէրի կի-
րէրէք, օ վասի մէմլէքէթտէ պէօյիւք վէ մա-
նատար ինգիլապլար մէյտանա կէթիւրմիշ տիր:

Տահա պիր սէնէ օլմատը, Պօլէվիլ հարպի
յէ նազըրը ֆրուս, օրտուլա չէթարէթլի պիր
նութգ իրատ էտէր իքէն «Ինկիլթէրրա իւէ ճա-
րոն՝ Բուսիանըն միւթթէֆիլի օլան Չինի արա-
լարընտա թագսիմ էտէճէլէրինտէն, պուսա
տա Բուսիանըն սէյրճի օլամայաճաղընը պէյան
էտէրէք, պէօյիւք Պրիթանիա իւէ հարպ էթմէ-
յէ հազըրլանմալարընը իսթար էյլէտի: Վէ
նութգընը «Բուս ալըսը իւէ Չին էթտէրհասընը
իթթիֆագը՝ տիւնեայա մէյտան օգուլաճագ օ-

լան պիր գուլվէթ թէշքիլ էտէճէք տիր» միւֆ-
թէլիսի սէօղլէրիյլէ պիթիւրտի:

Նափօլէօն Պօնափարթ տա Չին հագընտա
տէմիշ իտի «Օրատա պիր արսլան ուլույօր, պը
րագըն ուլուսըն»: Պօլէվիլէր շիմտի պու արս
լանը ուլանտըրմըշ տըրլար: Վէ Տր. Լուիզ Պօ-
մընըն տէտիյի կիպի, օ տէօրթ ալագ իւզէրին-
տէ տուրմուշ, վէ զաղապընտան գուլրուղընը
հալալա գալտըրմըշ տըր:

Չինին պու հարաքէթի տալիլի պիր ինգի-
լապ իսէ տէ, Բուս թէշվիլթը ալթընտա օ է-
սասէն Խրիսթիան մէտէնիյէթինէ գարշը օլան
պիր հարաքէթ տիր:

Իշթէ, Բուհտա թէպտիլ օլմամը Բուսիա,
պալատէքի գուլվէթլէրէ իսթիմատ էտէրէք,
Խրիսթիան օլուպ տա անըն գուլվէթինի ին-
քեար էտէն պիշարէ էվրօփա իւէ չարփըլաճագ,
վէ գանլը ֆուրթուսլար գօփաճագ տըր: «Ալ-
տանմայընը Ալլահ իսթիհա օլունմագ. զիրա
ատէմ հէր նէ էքէրսէ, հէման անը պիշէճէք
տիր: Թէնի իշին էքէն՝ թէնտէն հէլաք պիշէ-
ճէք տիր:»

ՆԵՐՍԷՍ Ս. ՍԱՐԵԱՆ

Շամ

ՄԻԻԹԵՆԵՎԿԻ

ՏԻՆ Ի ԻՍԼԱՄ ԻՍԼԱՀ ԷՏԻԼԷՊԻԼԻՐ ՄԻ

Ա.

Թիւրքիւն պիրի պու սիւալա ճէվապ վէր-
մէք իւզրէ «The Moslem World» (Ալէմ ի Իս-
լամ) զաղէթասընտա պիր պէնտ նէշը էյլէմիշ
տիր: Իգթիլապ թարիգիլլէ աթիտէքի գըմլա-
ընը տէրճ էտէր իք:

Միւսլիմանլար տին ի Իսլամըն ինսանի թէ-
րագգըլաթա ուլմագ գապիլիյէթի օլտուղընը
գապուլ էտէրլէր: Սուֆիլէր Իսլամըն թալի-
մաթ վէ մէրասիմինի մէճագ թարիգիլլէ թէֆ-
սիր էտէրլէր, Վահապիլէր՝ Մուհամմէտին չալ
սընը թէպճիլ էթմէք ատէթինի թագպիւհ էտէր-
լէր, Ահմէտիլէր Իսլամիյէթին մէրասիմինի
սարը հազըրըն մաթլուպաթընա ուլտուրուր-
լար վէ սաիրէ: Հինտի Ամիր Ալի՝ Իսլամ չէրիա-
թընըն էլասթիգիյէթինտէն պահա եէտէրէք օլ

չէրխաթը վէրէնին հիքմէթինի Կէօթէրմիշ տիր :

Պու մէսէլէյէ տաիր Թիւրքլէրին վազիյէ-թինի անլամադ շայան ը տիգգաթ տըր : Անլէր պու կիւն քեամիլէն միւսթագիլ օլարադ խարի-ճի թաղնիգտէն ազատ պիր հալտա քէնտի հիւ-քիւմլէրինի վէրէպիլիւրլէր : Իմտի 1925 Յուլիս իլէ 1926 Ապրիլ ալլարը արասընտա վուզու պու-լան պազը վազըալարը դիքը էյլէյէլիմ :

Ա. Թէքէլէրին գափատըլմասը վէ տէրվիշ թարիգաթընըն լազվը : Պու միւնասէպէթլէ Ճիւմիլիւրիյէ Եազըյօր, «Շիմտիյէտէք էվրօ-փալըլար Իսլամը թէրազըզյա միւսաիտ օլմա-յան պիր տին վէ Թիւրքի՝ մէտէնիյէթտէն մահ-րում պիր գալմ թանըյօրլար իտի : Հալ շու քի թէրազըզ էօնիւնտէ տուրան մանիէ Իսլամ տի-նի տէյիլ, իլլա պիր թազըմ ազլսըզ հէրիֆլէր վէ ճահիլ շէյիլլէր իտիլէր քի էհալիյի պիւ-յիւճիւլիւրլէ ալտաթմագտա իտիլէր : Քէօյլիւ-լէր սօֆթալարըն արգասընտան կիտէրէք ալ-տանմագտա օլտուլար : Պաշգա տինլէրին բու-հանի մէմուրլարըն ճէմաաթլարընը թէրպիյէ է-տէրքէն, պիզլիմ սօֆթալար պիզլիմ էհալիյի ճէ-հալէթէ սէվզ էթտիլէր :

Մէտրէսէլէրին գափատըլմասը տաիր պու էսքի նէվտէն օլան տին թարաֆընտան մուաիէ-ղէյէ մարուզ օլտու : Լաքին Մուսթաֆա Քէմալ Փաշա Ինէպօլու նուլթուլնտա տէմիշ տիր :—

«Միլլէթիմիզ քէնտի ազլընը գուլլանմաղտ իգթիտարը օլտըղընը իսպաթ էյլէմիշ տիր : Քէնտի քէնտիլէրինի Ալլահըն շէրիքի վէ փէյ-ղամպէրին վէքիլի թանըյան խալիֆէլէրէ օ ճա-հիլ վէ միւրաի ատէմլէրէ նասըլ թէհամմիւլ է-տէպիլիւր իտիք :»

Խալզ դաղէթասը Եազըյօր. «Էսքի իլմլէր նազարիյաթլէ վէ ճէննէթին էսրարըլյա օղրա-շըրլար իտի : Եէնի իլմլէր թէճըրիպէ իլէ վէ պու տիւնեանըն ալայիմիւնտէն պահս էտէրլէր : Էս-քի իլմ՝ իլահիյաթ իւզէրինէ միւսսէս իտի, Եէ-նի իլմ ալայիմի թապիիյէ իւզէրինէ միւսսէս տիր : Էսքի մէթթէպլէրտէ չօճուզլարա փատի-շահտան գօրգմագ էօյրէտիլիւր իտի, Եէնի մէք-թէպլէրտէ միւլէթի սէվմէք էօյրէտիլիւր :»

Պիր վազը քէնտի վազընտա շէօյլէ տէմիշ տիր. «Իսլամ տինինին իմ իլէ իթիլաֆ էթմէ-յէն գըմլարընը տիշարը պրազըրսագ անա ի-ման գօլայլաշըր : Իլմ իլէ տին իսթիլաֆտա պուլուլնուրսա, տիւլիւնկիւլիւ ատէմլէր իմանը

պրազըրլար իլմի թալթարլար : Իմա թէտէննի էտէրսէ, ախլազ տա թէտէննի էտէր : Իման քէօք, ախլազ տալլար տըր : Պուլնտան 25 սէնէ էվլէլ միւսէզզէն էհալիյի նէմազա տալէթ էթ-տիյինտէ, ճամիյէ կիթմէք իսթէմէնլէր պաշ-գալար քէնտինի կէօրմէսին տէյու սազլանըր-լար իտի : Շիմտի իսէ ճամիյէ կիթմէք իսթէ-յէնլէր պաշգալար քէնտինի կէօրմէսին տէյու կիզլիճէ օրայա կիտիյօրլար : Շու ահվալըն տէ-վասը նէ տիր : Իսլամ հագիգաթէն իլմէ տալա-նապիլէն պիր իման տըր : Ային ու մէրասիմ իճ-րասընը զայ էթտիք իսէ տէ, իմանըմը տահա գուլվէթլի օլտու : Պու կիւն իման ճէննէթ, ճէ-հէննէմ մէսէլէսի տէյիլ, Ալլահը վէ հագիգա-թը սէվմէք տիր : Պիզ ճամիյէ ալազ դապլարը-մըղը չըգարմայարազ կիրմէլի իզ : Պու Եէնի էլ գլիսէլէրլէ ճամիտէ պաղտաշ գուրուպ օթուր-մալը տիլիլիզ : Գանէփալար իւզէրինտէ օթուր-մալը ըզ : Հէր նամազ վազթընտա ապտէսթ ալ-մագ լազըմ տէյիլ, սապահալայըն պիր տէֆա Եըյ գանմագ քեաֆի տիր :»

Տիկէր պիր վազը շէօյլէ տէմիշ տիր :—

«Միլլէթասըպ պիր միւսլիւմանլէ, Իսվի-չէրալը պիր Փրօթէսթանթ արասընտա շէօյլէ պիր միւսպահասէ ճէրէյան էթմիշ տիր : Միւս-լիւման՝ Փրօթէսթանթտան թալէպ էթմիշ քի Ալլահա, Մուհամմէտէ, Գուրանա վէ ախրէթէ իման էթսին : Իսվիչէրալը Փրօթէսթան՝ պու շէյլէրէ ինանմաղտան էվլէլ պու շէյլէրին ազ-լա մուվաֆըզ օլտուղուլըն կէօրմէսի վաճիպ ի-տիյինի սէօյլէմիշ : Միւսլիւման՝ Պիզլիմ Իմամ-լար պու շէյլէրին մագուլ օլտուղուլըն կէօր-միւլէր տիր, պիզ արթըզ օ պապտա շիւպհէ էթմէյիզ՝ տէմիշ տիր : Փրօթէսթանթ պուլնա ճէվապէն, «Իմամլար նէ տէրսէ տէսին : Պէն քէնտիմ Մուհամմէտին սէօյլէրինին ազլա մու-վաֆըզ օլուպ օլմատըղընը քէնտի մկէօրմէլի իմ քի անա ինանամ : Ախլազի հիսսիյաթ վէ տէ-րուլի վիճտանա մուվաֆըզ օլմայան քէլամլար Ալլահըն իլհամը օլմաղլար,» տէմիշ տիր :

Վազը պու միւսահէպէյի թարիֆ էթտիք-տէն սօնրա տէյօր քի, Միւսլիւմանլար սէլափա-թըն պիր ագիտէսինի Եանի «Լա Իլահա իլլա-լահ»ը դապուլ էտիպ տիկէրինի տինին էսասը սալմայաճագ օլուրլարսա էյի Եափարլար :» Միլլէթ, Նոյ. 27, 1925 :

ՎԵՐ. ՍԻՄՈՆ ԹԵՐԶԵԱՆ

Պու սէնէ Ապրիլ 4-12տէ, Հալէպտէ իճթիմա էտէն Սիւրիա Հայ Աւետ. Գիւթսալարն մի- ութիւնընտա պիզէ հէվալէ օլունտու քի, միւ- թէվէֆֆա Վեր. Ս. Թէրզեան զըսա պիր թէր ճիւմէ ի հալինի «Րահնիւմա» վասիթասըլլէ ա- նըն տօսթ վէ շայիրտլէրի հուզուրընա թագտիմ էտէյիմ:—

Վեր. Ս. Թէրզեան՝ 1842տէ Մարաշտա տօղ մուշ տըր: 1861-1864տէ Այնթապտա Տօքթ. Շնայտըր վէ Փրօֆ. Ա. Պէզճեանըն մէքթէպին- տէ թալիմ օլունտու: 1866տա Մարաշտա Օր. Մարիամ Մանուկեան իլէ թէէհհիւլ էտիպ՝ իւ- օղլան վէ իւշ գըզ էվլատ սահիպի օլմուշ տըր: 1866տա Այնթապ Գայաճըզ Ինճիլի քիլիսատա վաիզ հալինտէ իշլէմէյէ պաշլայըպ՝ պիր սէնէ սօնրա չօպան թախսիս օլունարագ, 5-6 սէնէ օ- րատա իշլէտիքտէն սօնրա պիր էյամտա Պրու- սա վիլայէթինին Մուխալիճ գազասընտա, Գէ- սապտա, իքինճի տէֆա օլարագ, Այնթապտա, Պէյլանտա վէ Մարաշըն Շէքէրտէրէ վէ Ագտէ- րէ Ինճիլի քիլիսալարընտա վաիզլիզ վէ չօպան- լըզ էյլէմիշ տիր: 1882-1885ի Մարաշ իւմ ի ի- լահի մէքթէպինտէ գըսմէն տէրս վէրմէք վէ գըսմէն տէրս ալմագլէ կիշիւրէրէք՝ օլ մէքթէպ- տէն մէզուն օլմուշ վէ 1886տէ մէքթէպ թարա- ֆընտան Ամէրիգայա կէօնտէրիւրէք Հարթ- ֆըրտ իմ ի իլահիսինտէ պիր սէնէ Իպրանիճէ մէշզ էյլէտիքտէն սօնրա Մարաշա տէօնէրէք՝ 1887տէն 1915տէք երկիրմի տօղուզ սէնէ իշպու միւէսսէսէտէ պիր փրօֆէսօր հալինտէ իշլէմիշ տիր: Իպրանիճէ, ահա ը Աթիքին Մուզատտէ- մէսի վէ ճաղրաֆիասը, թարիսի վէ իւմ ի իլա- հիսի, քէզա միսիօնլուզ թարիսի, ուսուլ ը մէվիզէ վէ հոլուական Աստուածաբանութիւն մատտէլէրինի թէտրիս էտէր իտի:

Սէֆէրպէրլիյին էլէմիլի սէնէլէրինին իւքին- տէ գէվճէսի Մարիամ վէֆաթ էթտի: Անտէն սօնրա անըն էօմրիւ աճըլը պիր հալ քէսպ էյլէյիպ՝ 1919տա էվվէլա Ատանայա վէ սօնրա Պէյրութա կիտէրէք գըզլարընըն խանէսինտէ եաշատը վէ սօն սէնէլէրինտէ զըպթէ օլունապի մէքտէն չօղ ուզագ հալտէ պիր էյամը էլէմ իշին տէ եաշատըգտան սօնրա՝ 1922, Յուն. 14տէ Պէյրութտա 80 եաշընտա իրթիհալ էտիպ՝ է- պէտի ըհաթընա կիրտի:

Վեր. Ս. Թէրզեան՝ եէնի թասավուրլար

պուլուպ անլէրի քէսքին գալէմ վէ պէլիզ քէ- լամլար իլէ իֆատէ էթմէք իշիւն թապի իզ- թիտարա մալիք տէյիլ իտի: Տագաթ՝ օգուտու զընը էյի անլար վէ շայիրտլէրէ վէ ճէմաթա, պիր գարանլըզ քէօշէ պրագմայարագ, փէք սա տէ թապիւրլէրլէ իֆատէ էտէր իտի: Իշինտէ փէք տագիզ վէ սատըզ իտի: Իւզէրինէ ալտը- ղը իշի հիշ իհմալ էյլէմէզ իտի:

Մաթպուլ էսէրլէրի չօղ տէյիլ տիր: Աւե- տարբրտէ՝ Ժողովակաճ քիլիսանըն ուսուլ ը ի- տարէսի, Կիլիկիա Ինճիլի իթթիհատընըն էլ- լի, Մարաշ իւմ ի իլահի մէքթէպինին էլլի, վէ գըզլար գօլէճինին 25 սէնէլիք թարիւշէլէրինի նէշը էյլէտի: Պագը իլահիլէրի Ինկիլիզէտէն թիւրքճէյէ թէրճիւմէ էթմիշ տիր: «Կէճէ զուլ- մէթինտէ, է՛յ նուր պէնի իհտա էյլէ», պուն- լարտան պիրիսի տիր: Իսթանպօլտա Գիթապ Մուզատտէս եիւքսէք թիւրճէյէ թէրճէմէ օ- լունուր իքէն, էյուպ քիթապընըն Իպրանիճէ- տէն թէրճիւմէ էթմէք իշինտէ խայլի հիսսէսի օլմուշ տըր: Վաղլար թարաֆընտան քիլիսա- լարտա վաղ էյլէմէսի իշիւն էտիլէն թէլիֆլէ- րի, սըհհէթճէ մանիսի օլմատըզճա, հիշ ըհտտ էթմէզ իտի: Վաղլարը գօլայ անլաշըլըր վէ գըսսա օլուր իտի: Վաղթա տաիմա տիզգաթ է- տէր, քէնտիսինէ թային օլունան վաղթը պիր տագիզ կէշմէզ իտի:

Վեր. Թէրզեան խըտմէթ էթմէյի սէվէր վէ խըտմէթ էտէր իտի: Մարաշըն թալիմի միւէս- սէսէլէրի իտարէ մէճլիսլէրինտէ չօղ տէֆա պուլունուրը: Գիլիսա, սթասիօնա աիտ հէ- յէթլէրտէ ազա իտի: Հէր Կիրակի պիր սընֆա տէրս վէրիւր իտի: Գիթապ ը Մուզատտէսին իւմի միւթալաասընըն վէ թէնգիտ ի ալինին միւթէտիլ էֆքեարընըն միւրէվլիճի իտի: Միւ թէասսըպ մուհաֆաղաքեարանտան տէյիլ իտի իսէ տէ, զաիֆ Փիքըլէրի ըհաթսըզ էտէր սու- րէթտէ, հիշ իֆատէ ի մէրամ էթմէզ իտի:

Միւզաքէրաթ էսնասընտա, իրատէթ վէ էֆքեարընա սահիպ իտի իսէ տէ, հիշ պիր մատ տէտէ մուսիբըր պուլունմագ իտի: Պաշլալարըն էֆքեարընը խօրլամագ եա սէօղիւնիւ եիւրիւթ մէք մէսլէքինտէ պուլունմաղա հիշ թէճրիւպէ օլունմագ իտի: Էճնէպի վէ եէրլի վէ հէր քէս իլէ ուզլաշմագտա հիշ կիւճլիւք չէքմէզ իտի: Հիւրմէթ օլունմաղա լայըզ օլանա հիւրմէթ վէ հէր քէսէ լէթաֆէթլէ մուամէլէ էտէր իտի: Միւզաքէրլէրինտէ քէնտի մէնֆաթը խաթըր

իչիւն հազիւթտան չաշմազ իտի: Քիմսէյէ դա
րազ, եա հասէտ եա հազգսըզըզ էթտիյի տու-
յուլմամըշ, առէմլէրտէն ինծինէրէք տարղըն-
լըզտա պուլունտըզը պիլինմէմիշ տիւր: Տիւն-
եատա աֆվ էտէմէտիյի պիր քիմսէ եօզ իտի:
Ատէմլէր իլէ ալըշ վէրիշ իշինտէ տաիմա փա-
րայը ազ վէրիյօր, օլմայա քի գարշըտաքի ֆիք-
րինտէ ինծինսին տէյու գօրգար իտի:

Իլմ ի իլահի շայիրտլէրի տաիմա քէնտի-
սինէ, պիր պապայա կիպի հիւրմէթ էտէրլէր
իտի: Պու ուզուն միւտտէթ խօճալըզը էանասըն
տա միւթէնէվվի կիւծլիւքլէրի օլմուշ իսէ տէ,
էթրաֆընտա օլանլարա սըզընթը վէրմէսին տէ-
յու քէտէրլէրինի քէնտինէ սազլար իտի: Պաշ-
գասընա փարաճա պօրճլու օլմագտան սօն տէ-
րէճէ սազընըր իտի: Հաւնտա մաաշը իլէ կէ-
չինիւր վէ անընլէ սալքի հէփ չօճուգլարընա գօ-
լէճ թալիմի վէրտիրտի: Պաշգասընտան եար-
տըմ գապուլ էթմէք եա կիւծլիւքլէնէ տաիւր
տէրտ եանմազ ֆիքրինտէն կէչիւրմէզ իտի: Սօն
վազըթլարընտա պազը տօսթ վէ խըսմլարը քէն
տինի թէշվիթ էթտիլէր քի, իւթիյարլըզը ի-
չիւն պիր էվ եափտըրսըն: Ենէրի սաթուն ալը-
նըր քէն պիրիսի էօտիւնճ փարա թազտիմ էյլէ-
տի: Քէրէսթէճի, քիւրէմիթճի վէ եափըճը վէ
նաճար տօսթլարը վէրէսիյէ քէրէսթէ վէրմէյէ
վէ իշլէմէյէ սէօզ վէրտիլէր: Կիւզէլ պիր ար-
սա իւզէրինտէ, իչինէ կիւրէճէք գատար համեստ
պիր էվ եափըլտը: Հէփ պու ուուրէթլէ քէնտի-
սինէ միւսաատէ էտէնլէրին փարալարընը եա-
վաշ եավաշ վէրմէք իչիւն նէ՛ գատար իտարէ
իլէ եաշատըզընը պիլէնլէր ազ տէյիլ տիրլէր:
Ճիւմլէսինին հազգընը էօտէտի: Էվ իսթիրա-
հաթ էթմէք իչիւն կիւզէլ պիր շէքլ ալտը: Էօ-
նիւնտէ կիւզէլ պիր պաղչէ եէթիշտի: Պիր իւ-
թիյար իչիւն պուլունտան տահա սէվինէճէք նէ՛
օլապիլիւր իտի: Իշթէ՛ պու էվինիտէ Թիւրք-
լէրէ թէրքլէ, սէֆալէթլէ էօմրիւնիւ խիթամա
կէթիրտի:

Վեր. Ս. Թէրգեան հէր շէյի իթիտալ իլէ
եափար իտի: Ազըր վէ սաքին իշլէր: Հիշ իֆթի
խար էթմէզ. պիր շէյ տէր վէ պիր շէյ եափը-
յօր տէյու կէօրմէզ վէ կէօսթէրմէզ իտի: Միւ-
լէթինի սէվէր, էվինտէ տաիմա ֆամիլեա վէ
չօճուգլարը իլէ էրմէնիճէ սէօյլէր: Պիւթիւն
ֆամիլեա հայախօս իտի: Լաքին սախթէ ազ-
գաւէրիք թասլամազ: Բեմլէրտէն նութզլար է-
տէրէք նամտար օլմազը ֆիքրինտէն կէչիւրմէզ

իտի: Շայիրտլէրէ վէ պաշգալարա «պապա»
նասիհաթլարը ազ տէյիլ իտի: Պու պէնտի եա-
գան՝ իտատիյէտէն մէզուն օլտուգտա պիր միւ-
նասիպէթլէ տիկէր արգատաշլարըլլէ կէօյէ պիր
մէսէլէ իչիւն տաֆ գլուխըզլարը թութտը, էօֆ
քէ իլէ մէքթէպի թէրք էթմէյէ գարար վէրտի-
լէր: Վեր. Ս. Թէրգեան պիլլէրի եանընա չա-
ղըրըպ՝ խօշ պիր նազլիյէթտէն սօնրա պիր իքի
տազիքէ նասիհաթ էթտի: Մէրամըզտան
վազ կէչիւր՝ պիլիմ իչիւն էտիլէն թէրթիպի գա
պուլլէ մէքթէպէ տէվամ էթտիք: Պու վազաա
իւզէրինէ գըրգ իքի սէնէ կէչմիշ տիւր: Օլ փէ-
տէրանէ նասիհաթ խաթրտան չըգմատըզտան
մատա, այնի նասիհաթ իլէ չօզ պաշգա կէնճ-
լէրին եանըշ ատըմ ալմամալարընա վասիթա
օլմուշ ըզ: Պու նասիհաթտա հէփ իսթիֆատէ
էտէնլէր Վեր. Ս. Թէրգեան միննէթատր օլ-
մալը տըրլար:

Հարպ ը ումումիտէն էվվէլ Մարաշտա, աս
լը Սիւրիալը պիր Ֆրանսըզ գօնսօլօսու վար ի-
տի: Պիր միւնասիպէթլէ Վեր. Ս. Թէրգեան
հազգընտա սէօզ կէչտիքտէ միւմաիլէյհ, «Հա-
գիւգաթէն, պու գաթ սալի՛հ տիր, սալիհ» տէ-
տի: Պու էֆէնտի Ինճիլլէր լիսանը իլէ սէօյլէսէ
իտի, հիշ չիւպհէ եօզ տէյէճէք իտի, «Իշթէ տէ-
րունիւնտէ հիլէ պուլունմայան հազիւթտա
պիր Իսրայէլի»:

Կ. Յ. ՅԱՐՈՒԹԻԻՆԵԱՆ

Հալէպ

ՍԻՅԱՍԻ ՈՒՊԵՐԼԷՐ

Մէֆսիգօտա հիւքիւմէթ իլէ քիլէսէ արա-
սընտաքի միւճատէլէ շիտտէթինի էփէյի կէչիւր
տի: Քիլիսէ մէմուրլարը սաքին պուլունմագլը-
ղը էհալիյէ տիգգաթլէ թէնպիհ էյլէտիլէր, հիւ
քիւմէթ տախի քէնտի մուամէլէսինտէ իհթի-
յաթլը պուլունմագլէ շիմտիյէտէք պիր չարիւշ
մա եա գան տէօքիւմէսի վուզու պուլմատը:
Պաղըլար Մ. Ամէրիգատան սիլահ կիրտիրմէք
իսթէտիլէր իսէ տէ Ամէրիգա հիւքիւմէթի միւ-
սաատէ էթմէտի: Պաղը Գաթօլիք րահիպլէր հիւ
քիւմէթին մաթլուպընա մուվաֆըք թարիգտէ
րուհանի խըտմէթլէր իճրասընա րազը օլտու-
լար: Իգթիսատի պօյգօթ տախի իշէ եարամա-
տը, չիւնքի գէնկին թազըմը հիւքիւմէթին թէր

թիպինէ թարաֆկիր տիրէր: Մէքսիկոյս սի-
լահ իտիսալընըն եասադէ Կտիլտիլինի մուսիւ-
զէ Կտէնլէր օլմուշ իսէ տէ՝ Մէքսիկոնըն Նիւ
Եօրգ դօնսօլը տէյօր. «Պիր ախէր Սը. Պարթօ-
լօմի գթալը մը կէօրմէք իսթէյօր, օրթա ասըր-
լարտա տէօքիւլէն տին գանլարը երնէ մի՞ տէօ-
քիւլմէլի տիր: Մէքսիկո հիւքիւմէթի տինի հիւ
քիւլմէթտէն ալըրմաղա չալըշլօր վէ հիշ պիր
րուհպան սալթ տինի վաղիֆէյի իֆա Էթմէք-
տէն մէն օլունմաղ. օնլարը սիյասէթէ գարըշ-
մադտան մէն Կտէճէյիլ:» Մէքսիկո Գաթօլիք
թէշքիւլթը ըէլիսի Թալմալ մուսապիրինէ պէյա
նաթտա պուլունուպ գանուըն տինի թահտիտ
Էթտիլինի, րուհպանլարը Էքսիլթտիլինի, Էմ-
լաքը դապթ Էթմէքտէ հադքը օլմատըղընը, չօ-
ճուգլարա տին թալիմ օլունմասը Էմրի վալի-
տէյինի հիւքիւլմէթինէ գարըշ օլտուղունու պէ-
յան էյլէմիշ: Պաղը րուհպանլար գանուըն ի-
թաաթ Կտիպ խըզմէթ Կտէճէքլէրինի պէյան
Էթմիշլէր վէ քիլիսէյի աշմըշլար տըր: Փրօ-
թէսթանթ քիլիսէլէրինին Էմլաքը հալա դապթ
օլունմատը:

Ուաշիկիքընտա 1500 գատար սաղըր վէ
ախրաղլար պիր դօնֆէրանս ազտ Կտիպ անտէ
նութղլար իրատ Կտիլմիշ տիր: Տէնս իշիւն չա-
լընան մադամլարը սալօնըն թապանընըն իհթի
դադաթընը վիւճիւտլէրի իլէ հիսս Կտէրէք օլ
մադամլարա կէօրէ րադս Էթմիշլէր տիր: Իրատ
Կտիլէն քէլամլար անճադ էլ վէ փարմադ հա-
րաքէթլէրի իլէ իշարէթ Կտիլմիշ օլտուղուն-
տան պիւթիւն դօնֆէրանս Էսնասընտա քեամիլ
սիւքիւլթիւք ճարի իտի: Մէմլէքէթտէ 20,000
գատար սաղըր տիլսիլլէր պուլունուպ պունլար
հէփ թալիմ ու թէրպիլէ դապուլ Էթմիշ վէ միւ-
նասիպ իշլէրլէ մէշղուլ օլարադ փարա գադան-
մադտա տըրլար:— Միս Կէրթրուտ Էտէրլ իս-
մինտէ Ամերիկալը պիր գըղ՝ Ինկիլթէրա իլէ
Փրանսա արասընտաքի Մանշ տէնիլլինի եիւզէ-
րէք կէշմիշ տիր: Պու տէնիլ 20-30 միլ ուղուն-
լուղունտա օլուպ՝ Փուրթունասը ճիհէթիլլէ
մէշհուր տըր: Միս Էտէրլ Փրանսա սահիլինտէն
չըզըպ 14½ սաաթտան Ինկիլթէրա սահիլինէ
եթիլիշ տիր: Պունտան Էվվէլ թարիլտէ պու
տէնիլիլ եիւզէրէք կէշէն Էրքէլէր պուլունմուշ
իսէ տէ Միս Էտէրլ անը կէշէն իլք գըղ տըր, վէ
տիկէրլէրտէն գըսա պիր միւտտէթտէ կէշմիշ
տիր: Քէնտիսի 19 սիննինտէ օլուպ, պու սէֆէ-

րի պիթիլտիլինտէ հալա գուվվէթ վէ չէթարէ-
թի եէրինտէ իտի:— Նիւ Եօրգտա պիր տիլէն-
ճի տէրտէսթ Կտիլմիշ տիր քի ճէպինտէ 12,000
սօլար փարա պուլունմուշ վէ պանդատա 7,400
սօլարը վէ Լօնտրա պանդասընտա 200 լիրասը
վար իմիշ:— Լօզան ահտնամէսինի Ամէրիկա
Գօնկրէսինէ թաստըգ Էթտիլմէք լէհինտէ օլան
ճիւմլէ թէշքիւլթլար պիր իթթիհատ թէշքիլ
Էթմիշ տիրլէր: Պունլար աթիտէքիլէր տիր: Մ.
Ամէրիկա թիճարէթ օտասը, Ժողովական քիլի-
սէլէր, Քիլիսէլէր Իթթիհատ ճէմիլլէթի, Ք.
Կէնճէր Շիրքէթի, Պօրտ Շիրքէթի վէ Շարգ
ր Գարիպ թիճարէթ Օտասը: Պունլար չալըշա-
ճադլար քի Գօնկրէտէ Էքսէրիլլէթ իշիւն Էքսիք
օլան 7 ըէյի սօլտուրապիլսինլէր:

Ելլի պիր սէնէ Էվվէլ Փարնսանըն իւշիւնճիւ
ճիւմհիւրիլլէթի գանուըն ը Էսասիսի իլան օ-
լունան Վէրսայլ սէրայընտա պէօյիւք միլլի
պիր մէճլիս ազտ օլունտու վէ Փրանսա իշիւն
եէնի պիր մալիլէ փլանը գանուըն ը Էսասի հա-
լընտա գապուլ օլունտու: Պու գանուըն իլէ Փը-
րանսանըն պօրճլարընա գարըշ պիր պիւտճէ գա
պուլ օլունմուշ տըր, քի Էվվէլմէ մէպուսան վէ
այան գապուլ Էթմիշ իտի, չիմտի իսէ Փրան-
սանըն ճիւմլէ սիյասիլլունը վէ մէշհուր ատէմ
լէրի թաստըգ էյլէտիլլէր: Բէյ վէրէնլէր 815 օ
լուպ 144իւ Գօմիւնիսթ իտիլլէր վէ աքսի ըէյ
վէրտիլլէր մատա փէք չօգտա գարըշըզըղ վէ
չամաթա չըզարըպ, օ պէօյիւք մէճլիսին վա-
գարընը պօղտուլար, հաթթա եումրուգ դապ-
ղալարը տախի օլտու: Պու եէնի փլան իշիւն վէ-
րիլլէն ըէյլէրտէն 671 ըէյ անըն լէհինտէ օլմուշ
տըր: Պու մէճլիստէ Էն մուհիմ նութղլար Էվ-
վէլա մուսալիֆ Փըրգա ըէլիսի Պիլմիլ նութ-
ղու իտի քի հիւքիւլմէթի գրիթիկա Կտիպ Էհա-
լիլէ պիր չէրշիվէ կէօսթէրտիլլէրինի ամմա
իշի պօշ օլտուղունու, սօգթօրլարըն թէսէլլի
իշիւն վէրտիլլէրի հապպ կիպի պիր չէյ օլտու
ղունու իտտաա էյլէտի: Փուէնգարէ քէնտինէ
մախսուս պէլաղաթ վէ նէղաքէթ իլէ ճէվապ վէ
րիպ Փրանսա հարպտա գահրիմանլըղընը կէօս-
թէրտիլլէ կիպի պօրճտա տախի կէօսթէրմէլի
տիր. սիլ տիւնեայր թէշմին Կտէճէքսինիլ քի
Փրանսա պօրճընա սահիլ տիր:— տէմիշ տիր:
Գլէմանսօ մուհարէպէնին սօնուընտա 85 եաշըն-
տա իշտէն չէքիլմիշ սիւքիւլթ Էթմիշ իտի. Ամէ-
րիկայա պօրճ մէսէլլսինտէ սիւքիւլթիւ գաթ Է-
տիպ Ամէրիկա ըէլսինէ խիթապէն պիր աշըգ

մէքթուպ եաղտը: Մ. Գլէմանսօ տէյօր քի «Պու պօրճ սատէ պիր թիճարէթ պօրճը տէյիլ, իլլա Ֆրանսայա իճպար էտիլմիշ պիր հարպ պօրճը տըր, քի մէմլէքէթին Ծտէ 2սի խարապ օլուպ գան իլէ պօյանմըլ տըր վէ սալթ ալաճագտա պաշգա նաղար և իթիպարա ալաճագ մէսէլէ-լէր վար տըր: Ֆրանսանըն ճէպի պօշ տըր վէ թիւրքիա կիպի մէլէքէթի ըէհին էտէմէյիլ. Ֆրանսայը ազատ օլարադ թէվէրըիւս էթտիք, ազատ գալաճագ տըր: Ֆրանսա եէրինտէ Ամէ-րիգա օլսա նէ կափաճագ իտինիլ: Ամէրիգա տիւլմէն իլէ պիրլէյիլ Ֆրանսայը խարապ էթ-մէմէլի տիր: Վէրտէօն հարպը պիղիմ ֆարզը ի-ֆա էթտիյիմիղէ շահիտ տիր. Ֆրանսա հիւր-ըրիյէթին հուտուտը տըր: Պիղիմ շէհիտլէր լիս-թասը պանդա հիսապը տէյիլ մի՞ տիր: Ամէ-րիգա Ալամանիա իլէ պիր գան սուլհու կափտը, չիմտի տէ միւթթէֆիկլէր արասընտա եափմագ իսթէյօր: Ալամանըն թամիրաթ կալանը պիղտէն Ամէրիգայա փարա մը նազլ էյլէմէլի տիր: Պէն օլ պէօյիւք միլլէթին ըէիսինէ սէրպէսթճէ սէօյ-լէտիմ, չիւնքի մէտէնիյէթին մաշալասընը ի-լէրի կէօթիւրմէք իչիւն էսքի տիւնեանըն հիւր-մէթինէ շայան իտի»: Մը. Գուլիճ պու աչըդ մէքթուպա գարըլ տէմիշ տիր քի պօրճ մէսէլէ-սի Ամէրիգա իչիւն գափանմըլ տըր, վէ պու պապտա օլաճագ միւզաքէրաթ ըէսմի տաիւրէ-լէրլէ օլմագ կէրէք տիր: — Սիւրիա իսեանը հագզընտա վէրիլէն սօն խապէրէ կէօրէ Ֆրան-սըզլար Շամ էթրաֆընտա պուլուան պաղչէ-լէրի հաթթա շէհրի տաիւր պօմպարտման էյլէ-յիլ 15 միլ էնինտէ 20 միլ ուզուելուղուտա պիր արազիյի թալրիպ էտէրէք շէհրի մուհասէրէ էտէն սաըլարը տէֆ էյլէմիշ տիր: Լաքին պու եօլտա իսեանըն քեամիլէն պաստըրըմըլ օլաճա զը շիւպհէլի կէօրիւնիւյօր: Էկէր Ֆրանսըզլար պու գապթ օլուան եէրլէրի քեաֆի միգտարտա աաքէրի գուվվէթլէ մուհաֆագա էտէմէգսէ, Տիւրքիլէրին թէքրար հիւճիւմէ հազըրլանա-ճաղարը գանն օլուելույօր:

Իթալիա իլէ Սիանիա արասընտա պիր մու-ահէտէ իմգալանմըլ տըր: Մուահէտէ հէր նէ գատար կիզլի իսէ տէ, Իթալիանըն Ագ Տէնիդ էթրաֆընտա Պալգան հիւքիւմէթլէրի իլէ ազտ էթտիյի մուահէտէլէրին պիր միւթէմիմի գանն օլուելույօր: Պու եօլ իլէ Իթալիա Ագ Տէ-նիդ հալգէսինտէ էօյլէ պիր մէվգի վէ գուվ-վէթ փէյտա էթմէք իսթէյօր քի քէնտի էմէլլէ-

րինէ պաշգա գուվվէթ մանի օլմալըն. խու-սուսա Ֆրանսայա գարըլ էմին օլմագ իսթէյօր: Հիշ տէյիլ իսէ գանն օլուելույօր քի պու իքի տէօվլէթտէն պիրի իւչիւնճիւ պիր տէօվլէթ թա-րաֆընտան հիւճիւմէ մարուգ օլուր իսէ զ պի-րի պիթարաֆ գալաճագ տըր:

Լէիիսթան հիւքիւմէթի պիր միլիօն տօլար լըդ ալթուլն Ինկիլթէրա պանգասընա ըէհին գօ-յուպ Ամէրիգատան 10 միլիօն տօլար իսթիգրագ էթմիշ իտի: Պու փարա Օգոստոս 12տէ վէրիլիպ Ինկիլթէրատաքի ալթուլն գուրթարըլաճագ տըր: Լէհիսթանըն թէքմիլ պօրճը 350 միլիօն տօլար տըր քի պուլուելն 221 միլիօնը Ամէրիգա-յա տըր:

Մօսկօվատան վէրիլէն գըսսա թէքզիպլէրէ-րաղմէն Րուսիանըն ճէնուպի գըսմընտա իսեան վէ տաիլիլի մուհարէպէ օլուուղու խապէրլէրի Աթինատան, Պուքրէշտէն վէ Վարչալիատան վէրիլիյօր: Մօսկօվատան գըսսա պիր թէլիւրաֆ «Թրօցքի տէրտէսթ օլուելուտը» տէյօր: Պուք-րէշ զապէթալարը եազըյօր քի Գարա Տէնիդ Րուս տօնանմասը Զինօվիէվին թարաֆընը թու-թուպ գըլըլարա հիւճմ էյլէմիշ: Զինօվիէվ եա-րալանմըլ, Թրօցքի գաչմըլ վէ Րուսիա ումու-մի սէֆէրպէրլիք իլան էյլէմիշ տիր:

Սքանպօլտա Ամէրիգա Ինկիլթէրա թի-ճարէթ օտալարը գափատըմըլ տըր: Ամիրալ Պրիսթօլ էնգարէյէ կիթմիշ Ամէրիգա էմթաա-սընա կէօմրիւք արթըրըմայըպ եինէ մուվագ-գաթ պիր մուգալլէլէ եափրըմասընա չալըլը-յօր: Սապըգ Ալամանիա սէֆիրի ձէրարտ տէ-յօր քի Լօղան ահտնամէսի էօմիւշ տիւր: Ա-յանտան Քինկ (կէչէն սէնէ թիւրքիայա կիտէն) տէյօր քի Ահտնամէ մէճլիսէ կէլիւր իսէ ըէտտ օլուելաճագ տըր: ձէրարտ իլալլէթէն տէյօր «Թիւրքիատա չիմտի իղթիսատի վէ սիյասի հալ էօյլէ պիր գաոս տըր քի եա տաիլիլի անարշի-տէ եա տա էճնէպի միւտախէլէսինտէ նէթիճէ-լէնէճէք տիր: Օ գէման տէյիլ Լօղան ահտնա-մէսինի իլլա թիւրքիա մէսէլէսինի հալլ էթմէյէ մէճալուր օլաճաղըգ: Թիւրք թէպտիլ օլմատը վէ օլմայաճագ, թա քի էվրօփալըլար թիւրքէ տօղ-րու օլան մէսլէքի թէքք էյլէսինլէր:» — Թիւր-քիա պիր վազըթտան պէրրու ձէմիյէթ ի Ագ-վամա կիրմէք իչիւն տիւչիւնիւյօր: Պու մագ-սէտէ գարըլ կէլէն գուվվէթ Սովիէթ Րուսիա տըր: Այնի գէմանտա Ալամանիա տաիլի թիւր-քիանըն ձէմիյէթ ի Ագվամա կիրմէսինի աըղու-

էտիյօր: Էնդարէ սիյասիյունընտա հէր իքի թա
րաֆա մէյլ էտէնլէր վար տըր: Էլէքթրիօն Թի-
փօն դաղէթասը մուխապիրի Անատօլուտա սէյ-
եհաւթ էթմիշ օլուպլ՝ մէմլէքէթի փէք խարապ
հալտէ Թարիֆ էտիյօր վէ իլալէթէն. «Թիւր-
քիայը խարապ էթմէք իշիւն մուհարէպէ էթ-
մէք եանլը տըր, հարպ օնու տիրիտիր: Օնու
րահաթ պրազմալը» տէյօր:— Թիւրքիա Եէ-
հուտիլէրի տախի ազալլիյէթլէրէ վէրիլէն Լօ-
զան ահտնամէսինտէքի հուգուգտան վազ կէչ-
տիլէր: 70 դատար Թիւրք Եէհուտիլէր մէճլիս
էտիպ գարար էթմիշլէր վէ էնկիւրիւ հիւքիւ-
մէթինտէն ըրծա էտիյօրլար քի Եէհուտի մէք-
թէպ վէ խայրիսահ միւհասէսէլէրինէ աիտ հու-
գուգ վէ գանուն լարը թային էթսին վէ օնլարա
մատտի մանէվի մուհաֆազա պալիշ էյլէտին:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԽԱՊԵՐԼԷՐ

1925տէ Հայաստանա 4174 Հայ նազլ օլուն-
մուշ տըր. պաշլընա Սթանպօլտան վէ Եունա-
նիսթանտան: Պունլար սանաաթ վէ իշլէրինէ
կէօրէ ֆարգլը մահալլարա թագսիմ օլունմուշ-
լար տըր:— Գայսէրի վէ էթրաֆը Առաջնորդը
Սերովրէ Քհնյ. Ամէրիգա Հայլարընա խիթա-
պէն պիր կոչ նէշր էտիյօր: Թիւրքիա տախիլին-
տէ գալան 20,000 դատար Հայլար իշսիզ, էվսիզ
փէրուշան տըրլար: Մէքթէպլէրին վէ քիլիսէլէ-
րին էմլաքը ալընմըշ օլտուղունտան մէքթէպ եա
քահանայ սազլամադ տախի միւմքին տէյիլ
տիր:— Նոր Ակն Հայրեն. Միութիւնը փարա-
լարընը Փարիզտէ Հ. Բ. Ը. Միութիւն եանըն-
տա թօփլայօրլար: Իսքէնտէրիյէտէ վէֆաթ է-
տէն Սարգիսեան վասիյէթի տախի պու մագ-
սէտէ գուլլանըլանադ տըր:— Փարիզտէ Ժան-
կուժօն Հայ եկեղեցիտէ կամաւորլարըն զիքրի-
նէ օլան սանէմին աշըլմա գիյնէթի իճրա օլուն-
մուշ վէ պիր չօգ մէշհուր Ֆրանսըզ զէվաթ տա-
խի հազըր պուլունմուշլար տըր:— Աթինայա
եազըն Սինկրու կայանընտաքի մուհաճիլէր
չատըրլարընը եազընտաքի պօշ արսայա նազլ
էթմէյէ իզն ալմըշլար տըր:— Սթանպօլտա Հայ
մէքթէպլէրինտէ իպթիտաի թալիմ էրմէնիճէ
օլանադ իմիշ:— Հայաստանտա 400 դատար
Դաշնակցականլար չէրտէսթ օլունտուղունու
Գօթիտիէն դաղէթասը եազըլօր, պունլար կէօ-
յա Թիւրքիա իլէ ալագատա իմիշլէր:— Ֆրան-
սատա վալանստա պուլունան Հայ գաղթական-
լար շէհրտէն 15-20 տազիզէ ուղագտա արսա

սաթուն ալարադ էվ եափմաղա պաշլամըշլար
տըր:— Էմվալը մէթրուքէ մէսէլէսի իշիւն էն-
գարէ հիւքիւմէթի եէնի պիր գանուն նէշր էթ-
միշ տիր: Պու գանունա կէօրէ Լօզան ահտնամէ-
սի իմգալանտըգտան սօնրա գապթ օլմուշ ճիւմ-
լէ էմվալը մէթրուքէլէր իատէ օլունաճադ: Պու
գանունա կէօրէ 1. Նիդամսըզ սուրէթտէ, եանի
պաշգա թէզքիրէ իլէ Թիւրքիատան կիթմիշ քիմ
սէլէրին մալի գապթ օլունմայաճադ էյէր 1924
Օգոստոստան էվվէլ օլմամըշ իսէ, 2. Նիդամ-
սըզ կիթմիշ օլան քիմսէլէրէ պաշգա ճէզա վէ-
րիլէճէք լաքին մալլէրինէ տօգունուլմայաճադ,
էյէր հիւքիւմէթէ Օգոստոս Գտան սօնրա սա-
թըլտըղը եա պաշգասընա վէրիլտիյի խապէր
վէրիլէր իսէ, քէնտիսի եա վէքիլի օ վագթքի
պէտէլինի թալէպ էտէճէք. 3. Սթանպօլտա սա
քին օլան պիր քիմսէնին իշլէրիլէրտէ օլան էմ-
լաքը գապթ օլունմայաճադ. եախօտ սէնէլէր
էվվէլ կիթմիշ օլան պիրինին մալի գապթ օլուն-
մայաճադ: 1924 Օգոստոս տան էվվէլ հիւքիւ-
մէթին խապէրտար օլտուղու մալլէր իշիւն էվ-
վէլէր մուհամէլէ օլանադ: Պու գանուն աշըզ տէ
յիլ տիր վէ գապթ էթմէք տէմէք իլէ նէ ալա-
շըլլօր մալիւմ տէյիլ տիր: Իւմիտ էտէլիմ քի
հէր սուրէթլէ ասրի վէ մէտէնի պիր հիւքիւմէթ
օլմաղա սայ էտէն Թիւրք ճիւմհիւքիւմէթի պու
պապտէ տախի էյի պիր միսալ վէրէճէք տիր:

Մ Ի Ի Ն Տ Ե Ր Ի Ճ Ա Թ

ՊէնՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍ.—

Պէշարէթ Իշինտէ Միւրշիպէր

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ.—

Եէնի Իտէալըմըզ ՓՐՕՖ. Լ. ԼԵՒՈՆԵԱՆ

Նուր վէ Կէօլիէ

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ.—

Հըտսըն վատիսիմտէ Սէյյահաթ

ՏՕԳ. ՆԱԳԻԱՇԵԱՆ

Եալրուլարը Գայըրմազ

ՓՐՕՖ. Յ. Յ. ՄԱՆԻՍԱՃԵԱՆ

Րուի Թէպտիլ Օլմամըշ տըր

ՎԵՐ. Ն. ՍԱՐԵԱՆ

ՄԻԻԹԵՆԷՎԼԻ.—

Տիմ ի Իսլամ Իսլահ Օլունապիլիօր մի

ՎԵՐ. Սիմոն Թէրգեան

ՎԵՐ. Կ. ՅԱՐՈՒԹԻԻՆԵԱՆ

ՍԻՅԱՍԻ ԽԱՊԵՐԼԷՐ.—

ԱԶԳԱՅԻՆ ԽԱՊԵՐԼԷՐ.—